

EESTI KEEL 2 tundi nädalas

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU	DIGIPÄDEVUSED	ETTEVÕTLUSPÄDEVUSED
<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <p>1) oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida;</p> <p>1) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust;</p> <p>2) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;</p> <p>3) oskab oma seisukohta põhjendada ja vajaduse korral sellest taganeda;</p> <p>4) oskab teha kuuldu ja loetu kohta nii suulist kui ka kirjalikku kokkuvõtet.</p>	<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <p>Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis.</p> <p>Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine. Suuline aramusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus. Väite põhjendamine.</p> <p>Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine.</p>	<p>Eesti keelt õppides kasutatakse digivahendeid internetis eri liiki tekstide ning audiovisuaalse meedia otsimiseks, sh märksõnadega. Saadud teavet rakendatakse probleeme lahendades, nende üle arutledes või uut sisu luues, kasutades digikeskkonda sihipäraselt koos teiste teabeallikatega. Õpitakse tekste digitaalselt looma ja vormistama, järgides autoriõigusi viitamise ning teksti digitaalsel kujul säilitamise korral. Isikuandmeid sisaldavaid tekste koostades ning digikeskkonnas suheldes pööratakse tähelepanu interneti turvalisusele ja igapäeva elu väärtuspõhimõtete arvestamisele.</p>	<p>Arenguuskumus</p> <p>Teab, et keeleoskus on kõigil arendatav.</p> <p>Suhtub vigade tegemisse kui õppimise loomulikku osasse.</p> <p>Autonoomne motivatsioon</p> <p>Oskab konkreetset keeleoskust ja keelealast tegevust mõtestada ja väärtustada.</p> <p>Meisterlikkusele suunatus</p> <p>Tahab eesti keeles saada oma keelelistes oskustes ja keelealastes teadmistes paremaks.</p> <p>Emotsioonidega toimetulek</p>

	<p>Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus, diskussioon.</p> <p>Telefonivestluse alustamine ja lõpetamine. Virtuaalkeskkonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud,</p> <p>privaatsus ja avalikkus. E-kiri.</p>	<p>ÕSi ja teiste õigekeelsusallikate kasutamine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • e-kiri • sõnumid • meedia – foto, uudis, arvamislugu, arvustus, intervjuu • reklaam <p>GOOGLE otsing</p> <p>WORD</p> <p>PowerPoint</p> <p>www.wikipedia.org</p> <p>www.wikipedia.org/wiki/Eesti_k_eel</p> <p>www.eki.ee</p> <p>www.taskutark.ee</p> <p>www.eestikeel.eu</p> <p>www.keeleait.ee</p>	<p>Tõlgendab halba emotsiooni tekitavat olukorda.</p> <p>Metatunnetus</p> <p>Eesti keelega seotud ülesannet sooritama asudes mõtleb, kuidas seda teostab ja milliseid oskusi selleks vaja on; tegevuse ajal hindab, kuidas liigub oma eesmärgi suunas.</p> <p>Loovus</p> <p>Oskab tegutseda olukordades, kus on vaja pakkuda mitmeid erinevaid lahendusi.</p> <p>Probleemilahendus</p> <p>Tunneb ära ja määratleb probleemi, mõtleb välja erinevaid lahendusi.</p> <p>Eetika ja väärtuspõhisus</p> <p>Märkab enda ümber head eesti keele kasutamist.</p>
--	---	--	--

			<p>Algatamine ja kaasamine</p> <p>Algatab tegevusi ja pakub välja erinevaid ideid ühistegevusteks.</p> <p>Suhtlusoskus</p> <p>Arendab eneseväljendusoskust.</p> <p>Koostööoskus</p> <p>Arvestab tööprotsessis teistega, erineva töötempo ja oskustega rollide jagamisel.</p> <p>Kultuuri mõistmine</p> <p>Uurib murdekeelt, pöörab tähelepanu igapäevasele kõnekeelele.</p> <p>Turualased teadmised ja oskused</p> <p>Mõistab isetehtud toodete väärtust (luuletus, reklaam, jutt, raamat).</p>
--	--	--	--

<p>Teksti vastuvõtt</p> <p>1) tunneb õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi;</p> <p>2) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;</p> <p>3) võrdleb tekste, esitab küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;</p> <p>4) kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.</p>	<p>Teksti vastuvõtt</p> <p>Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine.</p> <p>Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine.</p> <p>Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekterimine Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid.</p> <p>Trükiajakirjandus: pressifoto, karikatuur, pildiallkiri.</p> <p>Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.</p> <p>Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid. Skeemist, tabelist, kuulutusest,</p>		

	<p>sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjapanek ning seoste esiletoomine. Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.</p> <p>Kirjandustekstid (4. klassis): kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, loomateemaline ilukirjanduslik ja</p> <p>aimejutt, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud.</p> <p>Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht ja aeg ning tegelased. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Luuletuse mõtestatud lugemine (meeleolu, laad).</p>		
--	--	--	--

	<p>Kirjanduse eri liike ja žanre esindavad tekstid õppekirjandusse ja vabalugemiseks valitakse eesti ja väliskirjanike loomingust, arvestades järgmisi teemavaldkondi.</p> <p><i>Väärtused ja kõlblus.</i> Enesehinnang. Ausus enese ja teiste vastu. Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.</p> <p>Arusaamine heast ja halvast. Õiglus ja ebaõiglus. Kiiduväärne ja taunitav. Erinevus teistest. Minu hobid ja huvid. Minu tervis ja tulevik. Rikkuse ja vaesusega seotud probleemid. Kohustused ja vastutus. Üksiolek ja hirmud.</p> <p><i>Kodus ja koolis.</i> Perekond. Kodu turvalisus. Vägivald kodus. Armastus oma kodu ja koduste vastu. Suhted vanemate, kasuvanemate ning vanavanematega. Suhted õdede,</p>		
--	--	--	--

	<p>vendade, teiste lähisugulastega. Poiste ja</p> <p>tüdrukute suhted. Sallivus teistsuguste inimeste suhtes. Abivajaja ja aitaja. Nohiklikkus ja tõrjutus. Piir oma ja võõra vahel. Piir lubatu ja lubamatu vahel.</p> <p><i>Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus.</i> Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale. Matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades. Kultuuride mitmekesisus. Erinevate rahvaste uskumused ja tavad.</p> <p>Käitumine eri kultuuriruumides. Külalislahkus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse.</p> <p>Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.</p>		
--	---	--	--

	<p><i>Mängiv inimene.</i> Ringmängud ja mängulust. Sõnamängud. Teatri võlumaailm. Leidlik probleemide lahendamine. Iluelamused. Loominguline koostöö. Mängult ja päriselt. Põhjendatud ja põhjendamata riskid</p> <p><i>Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng.</i> Minu osa looduse hoidmisel. Austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse. Hädasolija aitamine. Lemmikloomad ning vastutus nende eest. Aastaaegade omanäolisus.</p> <p><i>Kodanikuühiskond ja rahvussuhted.</i> Minu juured. Seos mineviku, oleviku ja tuleviku vahel. Traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse. Suhtumine keelde. Kodupaiga keel. Suhted teiste rahvustega</p>		
--	---	--	--

	<p><i>Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon. Avastamisrõõm ja õpikogemused. Tänapäevased teabe otsimise ja edastamise võimalused. Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas. Internet kui ohuallikas.</i></p> <p><i>Käitumine suhtlusportaalides. Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.</i></p>		
--	--	--	--

KIRJANDUS 2 tundi nädalas

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU	DIGIPÄDEVUSED	Ettevõtluspädevus
<p>Lugemine</p> <p>1) on lugenud läbi vähemalt kaheksa eakohast eri žanris väärtkirjandusteost;</p> <p>2) loeb ladusalt ja ilmekalt;</p>	<p>Lugemine</p> <p>Lugemise eesmärgistamine. Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja</p>	<p>Kirjandust õppides kasutatakse digivahendeid internetis eri liiki tekstide ning audiovisuaalse meedia otsimiseks, sh märksõnadega. Saadud teavet rakendatakse probleeme lahendades, nende üle arutledes või uut sisu luues, kasutades</p>	<p>Arenguuskumus</p> <p>Õpilane mõistab, et ilukirjandus on üks eneseväljendusviisidest ning hea keeleoskus ning kirjanduslik väljendusoskus on oluline elus hiljem paljude valdkondadega tegelemisel.</p>

<p>3) väärtustab ilukirjanduse lugemist;</p> <p>4) oskab tutvustada loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi ning kõnelda oma lugemiselamustest ja -kogemustest.</p>	<p>intonatsiooni jälgimine. Eesmärgistatud</p> <p>ülelugemine. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine. Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.</p> <p>Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Lugemisrõõm. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.</p>	<p>digikeskkonda sihipäraselt koos teiste teabeallikatega. Õpitakse tekste digitaalselt looma ja vormistama, järgides autoriõigusi viitamise ning teksti digitaalsel kujul säilitamise korral. Isikuandmeid sisaldavaid tekste koostades ning digikeskkonnas suheldes pööratakse tähelepanu interneti turvalisusele ja igapäevaelu väärtuspõhimõtete arvestamisele.</p> <p>Interneti kasutamine infoallikana - otsingumootorid</p> <ul style="list-style-type: none"> • sõnaraamat • vanasõna • luuletus • referaat <p>GOOGLE otsing</p> <p>WORD</p> <p>PowerPoint</p>	<p>Õpilane väärtusta kirjandust kui üht kultuuri olulist osa ning oskab leida endale huvi pakuva kirjandusteose.</p> <p>Autonoomne motivatsioon</p> <p>Oskab ise end motiveerida teoseid lugema, kirjandust õppima.</p> <p>Meisterlikkusele suunatus</p> <p>Väärtustab kirjanduse kui aine õppimist.</p> <p>Emotsioonidega toimetulek</p> <p>Õpilane oskab nii tegelasi, nende käitumist ja emotsioone analüüsida.</p> <p>Metatunnetus</p> <p>Õpilane mõtleb ülesannet täitma asudes ja seda täites oma tööle, selle eesmärgile ja potentsiaalsele lahenduskäigule.</p>
---	--	--	---

		<p>www.taskutark.ee</p> <p>www.et.wikipedia.org</p> <p>www.opiq.ee</p> <p>www.eki.ee</p> <p>www.eestikeel.eu</p>	<p>Loovus</p> <p>Õpilane läheneb probleemidele ja tunniülesannetele loovalt, väljendab end vabalt erinevates ilukirjanduslikes žanrites, aga ka teistest tekstiliikides.</p> <p>Planeerimine</p> <p>Õpilane oskab oma tegevuse eesmärgi sõnastada ja fokuseerida ning eesmärgist ja ressurssidest lähtuvalt tegevusi planeerida (nt luulekava ettevalmistamine, ettekande, lühiuurimuse, rühmatöö planeerimine ja esitamine, väitluse läbiviimine). Vajadusel õpilane korrigeerib plaane ja muudab tegevusi.</p> <p>Teadusmõisteline mõtlemine</p> <p>Õpilane oskab luua seoseid eri ajastute kirjanduse ja nüüdisaja vahel, teose probleemide ja</p>
--	--	---	--

			<p>ühiskondlike probleemide vahel, teooria ja praktika vahel.</p> <p>Eetika ja väärtuspõhisus</p> <p>Analüüside, uurimuslike tööde, omaloominguliste tekstide ja loovkirjutamisega õpitakse mõistma eri aegade väärtusi, end väljendama erinevate tekstiliikide abil, kujundatakse kõlbelisi, eetilisi ja emotsionaalseid väärtusi ning kultuuri mõistmist ilukirjandustekstide kaudu.</p> <p>Suhtlusoskus</p> <p>Tekstide vastuvõtu, analüüsi, kirjutamisega, ettekandmisega arendatakse nii suulise kui kirjaliku suhtluse oskust, sh suhtlemist veebikeskkonnas.</p> <p>Koostööoskus</p>
--	--	--	--

			<p>Tekstide vastuvõtu, analüüsi, kirjutamisega, ettekandmisega arendatakse nii suulise kui kirjaliku suhtluse oskust, suhtluspartneri mõistmist ja toetamist, suhtluspartneriga arvestamist ning sobiva käitumisviisi valikut, oma seisukohtade esitamise ja põhjendamise oskust.</p> <p>Kultuuri mõistmine</p> <p>Õpilane teab kirjanduse tähtsust rahva kultuuriloos, mõistab kirjanduse rolli inimese kujunemisel ning saab aru, et meil eestlastena on oluline roll oma rahva kultuuri ja kirjanduse edasikandjatena.</p> <p>Keskkonna mõistmine</p> <p>Õpilane teab, mis eluvaldkondades (humanitaarteadused, ajakirjandus, pedagoogika jne)</p>
--	--	--	---

			<p>on kirjanduse hea tundmine hädavajalik.</p> <p>Finantsalased teadmised ja oskused</p> <p>Mõistab eakohaseid finantsalaseid termineid, oskab käsitletud tekstide ning klassiarutelude abil oma eelarvega toime tulla ning finantsalaselt arukaid otsuseid teha. Oskab analüüsida tegelaste finantsalast käitumist ning sellele hinnangut anda.</p>
<p>Jutustamine</p> <p>1) jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade abil;</p> <p>2) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt</p>	<p>Jutustamine</p> <p>Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi.</p> <p>Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.</p> <p>Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja</p>		

<p>sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule</p> <p>tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;</p> <p>3) jutustab piltteksti põhjal.</p>	<p>sündmuste lisamisega. Iseendaga või kellegi</p> <p>teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine.</p> <p>Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon,</p> <p>karikatuur, koomiks) põhjal.</p> <p>Fantaasialoo jutustamine.</p>		
<p>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine</p> <p>1) koostab teksti kohta eri liiki küsimusi;</p> <p>2) vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnade või tekstinäitega;</p> <p>3) koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu;</p>	<p>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine</p> <p>Teksti kui terviku mõistmine. Mälu- ehk faktiküsimuste ja loovküsimuste koostamine. Küsimustele</p> <p>vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti järgi oma sõnadega ning peast. Teksti kavastamine:</p> <p>kavapunktid küsi- ja väitlausetega ning märksõnadena.</p>		

<p>4) järjestab teksti põhjal sündmused ning määrab nende toimumise aja ja koha;</p> <p>5) kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalinormidest, ning võrdleb ennast mõne tegelasega;</p> <p>6) leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte;</p> <p>7) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma</p>	<p>Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine.</p> <p>Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Illustratiivsete näidete (nt tsitaadid, iseloomulikud detailid) otsimine tekstist. Detailide kirjeldamine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Loetu põhjal järelduste tegemine. Oma mõtete, tundmuste ning lugemismuljete sõnastamine.</p> <p>Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.</p>		
--	--	--	--

<p>arvamust, valides sobivaid näiteid nii</p> <p>tekstist kui ka igapäevaelust;</p> <p>8) otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse;</p> <p>9) tunneb ära ja kasutab tekstides tuntumaid kõnekujundeid;</p> <p>10) seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust;</p> <p>11) mõtestab luuletuse tähendust, tuginedes enda elamustele ja kogemustele;</p> <p>12) seletab õpitud kõnekujundeid, rahvalaulu, muistendi ja muinasjutu olemust oma sõnadega.</p>	<p>Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. Teose sündmustiku ning tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine.</p> <p>Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendusteed. Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Sündmuste järjekord. Sündmuste põhjuse-tagajärje seosed. Minajutustaja kui loo edastaja.</p> <p>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine.</p>		
---	---	--	--

	<p>Mõisted: epiteet, võrdlus, vanasõna, kõnekäänd, muinasjutt, muistend, algriim.</p> <p>Epiteedi ja võrdluse äratundmine ning kasutamine. Valmi mõistukõnest arusaamine. Lihtsamate sümbolite seletamine. Tegelaskõne varjatud tähenduse mõistmine. Kõnekäändude ja vanasõnade olemus, nende tähenduse seletamine, selle võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega. Koomilise leidmine tekstist.</p> <p>Riimide leidmine ja loomine. Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Algriimi leidmine rahvalauludest. Algriimi kasutamine oma tekstis. Luuleteksti tõlgendamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja</p>		
--	---	--	--

	<p>arendamine.</p> <p>Loomamuinasjutu ja imemuinasjutu tüüptegelased ning tunnused (lugu, tegelased, hea võitlus kurjaga jm).</p> <p>Tekke- ja seletusmuistendi tunnused. Hiiu- ja vägilasmuistendi tunnused.</p> <p>Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused, teema ja idee, probleem, pea- ja kõrvaltegelane, tüüptegelane.</p> <p>Luuletuse vorm. Rahvalaulu olemus. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm. Animafilmi olemus.</p>		
<p>Teksti esitus ja omalooming</p> <p>1) kirjutab erineva pikkusega erižanrilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavas ja jutustavas vormis;</p> <p>2) esitab peast luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti,</p>	<p>Teksti esitus ja omalooming</p> <p>Esitamine.</p> <p>Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Õige hingamine ning kehahoid. Luuleteksti esitamine peast.</p>		

<p>taotlede esituse ladusust ja selgust ning tekstitäpsust.</p>	<p>Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina). Rollimäng, rolliteksti esitamine.</p> <p>Omalooming.</p> <p>Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid:</p> <p>1) loomamuinasjutt, imemuinasjutt, tekke- või seletusmuistend, hiiu- või vägilasmuistend, seiklus- või fantaasiajutt, mälestuslugu;</p> <p>2) jutuke vanasõnade või kõnekäändude põhjal, algustähekordustega naljalugu, luuletus etteantud riimide põhjal või iseseisvalt samasisuline jutt luuletuse põhjal;</p> <p>3) looduskirjeldus, loom- või kirjandusliku tegelase kirjeldus, teose või kujuteldava tegelase päevikulehekülg,</p>		
---	--	--	--

	<p>sündmustiku või tegelasega seotud kuulutus, loo sündmustiku edasiarendus, uus või jätkuv lõpp loole,</p> <p>tegelastevaheline dialoog, kiri mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale.</p> <p>Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid,</p> <p>hinnang. Esemel, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse ja tunnete kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine.</p> <p>Jutustamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses.</p> <p>Minavormis jutustamine.</p> <p>Kirjandustekstide valik.</p>		
--	---	--	--

	<p>II kooliastmes käsitletavat tekstid ja terviklikult loetavad kirjandusteosed valitakse</p> <p>arvestusega, et esindatud oleksid kõik järgmised teemavaldkonnad.</p> <p><i>Väärtused ja kõlblus.</i> Enesehinnang. Ausus enese ja teiste vastu. Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.</p> <p>Arusaamine heast ja halvast. Õiglus ja ebaõiglus. Kiiduväärne ja taunitav. Erinevus teistest. Minu hobid ja huvid. Minu tervis ja tulevik. Rikkuse ja vaesusega seotud probleemid. Kohustused ja vastutus. Üksiolek ja hirmud</p> <p><i>Kodus ja koolis.</i> Perekond. Kodu turvalisus. Vägivald kodus. Armastus oma kodu ja koduste vastu. Suhted vanemate, kasuvanemate ja vanavanematega. Suhted õdede,</p>		
--	---	--	--

	<p>vendade, teiste lähisugulastega. Poiste ja</p> <p>tüdrukute suhted. Sallivus teistsuguste inimeste suhtes. Abivajaja ning aitaja. Nohiklikkus ja tõrjutus. Piir oma ja võõra vahel. Piir lubatu ja lubamatu vahel</p> <p><i>Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus.</i> Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale. Matkamine kodukohas</p> <p>ning reisimine kaugetes maades. Kultuuride mitmekesisus. Erinevate rahvaste uskumused ja tavad.</p> <p>Käitumine erinevates kultuuriruumides. Külalislahkus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja</p> <p>inimestesse. Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad</p>		
--	---	--	--

	<p><i>Mängiv inimene.</i> Ringmängud ja mängulust. Sõnamängud. Teatri võlumaailm. Leidlik probleemide lahendamine. Iluelamused. Loominguline koostöö. Mängult ja päriselt. Põhjendatud ja põhjendamata riskid</p> <p><i>Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng.</i> Minu osa looduse hoidmisel. Austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse. Hädasolija aitamine. Lemmikloomad ning vastutus nende eest. Aastaaegade omanäolisus</p> <p><i>Kodaniküühiskond ja rahvussuhted.</i> Minu juured. Seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel. Traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse. Suhe keelesse. Kodupaiga keel. Suhted teiste rahvustega</p>		
--	---	--	--

	<p><i>Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon. Avastamisrõõm ja õppimiskogemused. Tänapäevased teabe</i></p> <p>otsimise ja edastamise võimalused. Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas. Internet kui ohuallikas.</p> <p>Käitumine suhtlusportaalides. Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad</p> <p>Soovituslik loend teoste terviklikuks käsitlemiseks.</p> <p>Harri Jõgisalu „Veskiratta Madis” või „Vennikese ja tema sõprade lood”, Andrus Kiviräha „Sirli, Siim ja saladused”, Aino Perviku „Arabella, mereröövli tütar”, Jaan Krossi „Mardileib”, Jaan Rannapi „Viimane valgesulg”, Eno Raua „Kalevipoeg” või „Roostevaba mõök”, Erich</p>		
--	--	--	--

	<p>Kästneri „Veel üks Lotte”, James Krüssi</p> <p>„Timm Thaler ehk müüdnud naer”, Astrid Lindgreni „Vennad Lõvisüdamed” või „Röövlitütar Ronja”, Ferenc</p> <p>Molnári „Pal-tänava poisid”, Christine Nöstlingeri „Vahetuslaps”, Joanne Kathleen Rowlingi „Harry Potter ja tarkade kivi”, John Ronald Reuel Tolkieni „Kääbik”, Mark Twaini „Tom Sawyeri seiklused”, vähemalt üks</p> <p>uudisproosateos omal valikul, üks vabalt valitud luulekogu, vähemalt üks paikkondliku autori proosa- või luuleteos.</p> <p>Rahvaluuletekstid.</p> <p>Rahvalaulud: töölaulud, laulud tarkusest ja rumalusest, maagilised</p>		
--	--	--	--

	<p>laulud, loitsud. „Kalevala” lood. Looma- ja</p> <p>imemuinasjutud. Tekke- ja seletusmuistendid. Hiiu- ja vägilasmuistendid (Kalevipoeg, Suur Tõll). Piiblilood,</p> <p>erinevate rahvaste müüdid. Tarkuse-, õppimis- ja tööteemalised vanasõnad ning kõnekäänud. Paikkondliku</p> <p>algupäraga rahvaluuletekstid, muistendid.</p> <p>Põhjalikumalt käsitletavat autorid.</p> <p>Sissevaateid Friedrich Robert Faehlmanni, Harri Jõgisalu, Andrus Kiviräha, Friedrich Reinhold Kreutzwaldi,</p> <p>Astrid Lindgreni ja Leelo Tungla ning mõne paikkondlikult tähtsa kirjaniku elu-, tegevus- ja loomingulukku.</p>		
--	--	--	--

MATEMAATIKA**5 tundi nädalas**

Õppesisu	Õpitulemused	DIGIPÄDEVUSED	Ettevõtluspädevused
<p>Arvutamine</p> <p>Miljonite klass ja miljardite klass.</p> <p>Arvu järk, järguühikud ja järkarv.</p> <p>Naturaalarvu kujutamine arvkiirel.</p> <p>Naturaalarvude võrdlemine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • loeb numbritega kirjutatud arve miljardi piires; • kirjutab arve dikteerimise järgi; • määrab arvu järke ja klasse; • kirjutab naturaalarve järkarvude summana ja järguühikute kordsete summana; • kirjutab arve kasvavas (kahanevas) järjekorras; • märgib naturaalarve arvkiirele; võrdleb naturaalarve; 	<p>LEGO Education Mindstorms EV3</p> <p>Robotite ehitamine.</p> <p>* Põhikooli keskuste päeval 1.-9.klassi koolimängu meeskondadele õppeainete lõimimisel</p> <p>*Robotite programmeerimine olemasolevate matemaatiliste ülesannete lahendamisel; analüüsimine 2xkuus.</p>	
Naturaalarvude	<ul style="list-style-type: none"> • teab ümardamisreegleid ja ümardab arvu etteantud 		

ümardamine.	täpsuseni;		
Neli põhitehet naturaalarvudega. Liitmis- ja korrutamistehte põhiomadused ja nende rakendamine. Arvu kuup. Tehete järjekord. Avaldise väärtuse arvutamine. Arvavaldise lihtsustamine sulgude avamise ja ühisteguri	<ul style="list-style-type: none"> • liidab ja lahutab kirjalikult naturaalarve miljardi piires; • selgitab ja kasutab liitmise ja korrutamise seadusi; • korrutab kirjalikult kuni kolmekohalisi naturaalarve; • jagab kirjalikult kuni 5-kohalisi arve kuni 2-kohalise arvuga; • selgitab naturaalarvu kuubi tähendust ja leiab arvu kuubi; • tunneb tehete järjekorda (liitmine/lahutamine, korrutamine/jagamine, sulud), arvutab kuni neljatehteliste arvavaldiste väärtusi; • avab sulgusid arvavaldiste korral; 		

<p>sulgudest väljatoomisega</p>	<p>toob ühise teguri sulgudest välja;</p>		
<p>Paaris- ja paaritud arvud.</p> <p>Jaguvuse tunnused (2-ga, 3-ga, 5-ga, 9-ga, 10-ga)</p> <p>Arvu tegurid ja kordsed.</p> <p>Algarvud ja kordarvud, algtegur.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • eristab paaris- ja paaritud arve; • otsustab (tehet sooritamata), kas arv jagub 2-ga, 3-ga, 5-ga, 9-ga või 10-ga; <p><i>Soovitus: tugevamatele õpilastele on soovitatav tutvustada ka 4-ga, 6-ga jne jaguvuse tunnuseid.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • leiab arvu tegureid ja kordseid; • teab, et arv 1 ei ole alg- ega kordarv; • esitab naturaalarvu algtegurite korrutisena; • otsustab 100 piires, kas arv on alg- või kordarv; 		

Arvude suurim ühistegur ja vähim ühiskordne.	<ul style="list-style-type: none"> • esitab naturaalarvu algarvuliste tegurite korrutisena; • leiab arvude suurima ühisteguri (SÜT) ja vähima ühiskordse (VÜK). 		
Õppesisu	Õpitulemused		
Murdarv, harilik murd, murru lugeja ja nimetaja. Kümnendmurrud.	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab hariliku murru lugeja ja nimetaja tähendust; • tunneb kümnendmurru kümnendkohti; loeb kümnendmurde; • kirjutab kümnendmurde numbrite abil verbaalse esituse järgi; • võrdleb ja järjestab kümnendmurde; kujutab kümnendmurde arvkiirel; 		

Kümnenndmuru ümardamine.	<ul style="list-style-type: none">• ümardab kümnenndmurde etteantud täpsuseni;		
Tehted kümnenndmurdudega.	<ul style="list-style-type: none">• liidab ja lahutab kirjalikult kümnenndmurde;• korrutab ja jagab peast kümnenndmurde järguühikutega (10, 100, 1000, 10 000 ja 0,1; 0,01; 0,001);• korrutab kirjalikult kuni kolme tüvenumbriga kümnenndmurde;• jagab kirjalikult kuni kolme tüvenumbriga murdu murruga, milles on kuni kaks tüvenumbrit (mõistet tüvenumber ei tutvustata);• tunneb tehete järjekorda ja sooritab mitme tehtega ülesandeid kümnenndmurdudega ;		

Taskuarvuti, neli põhitehet.	<ul style="list-style-type: none"> • sooritab arvutuste kontrollimiseks neli põhitehet taskuarvutil. 		
<p>Andmed ja algebra</p> <p>Arvavaldis, tähtavaldis, valem.</p> <p>Võrrandi ja selle lahendi mõiste.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb ära arvavaldis ja tähtavaldis; • lihtsustab ühe muutujaga täisarvuliste kordajatega avaldis; arvutab lihtsa tähtavaldis väärtuste; • kirjutab sümbolites tekstina kirjeldatud lihtsamaid tähtavaldisi; • eristab valemit avaldisest; • kasutab valemit ja selles sisalduvaid tähiseid arvutamise lihtsustamiseks; • tunneb ära võrrandi, selgitab, mis on võrrandi lahend; • lahendab proovimise või 		

<p>Võrrandi lahendamine proovimise ja analoogia teel.</p>	<p>analoogia abil võrrandi, mis sisaldab ühte tehet ja naturaalarve;</p> <ul style="list-style-type: none"> • selgitab, mis on võrrandi lahendi kontrollimine; 		
<p>Arvandmete kogumine ja korrastamine.</p> <p>Sagedustabel.</p> <p>Skaala.</p> <p>Diagrammid: tulpdiaagramm, sirglõikdiaagramm.</p> <p>Aritmeetiline keskmine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kogub lihtsa andmestiku; • korrastab lihtsamaid arvandmeid ja kannab neid sagedustabelisse; • tunneb mõistet sagedus ning oskab seda leida; • tajub skaala tähendust arvkiire ühe osana; • loeb andmeid erinevatelt skaaladelt andmeid ja toob näiteid skaalade kasutamise kohta; • loeb andmeid tulpdiaagrammilt ja 		

	oskab neid kõige üldisemalt iseloomustada; <ul style="list-style-type: none"> • joonistab tulp- ja sirglõikdiagramme; • arvutab aritmeetilise keskmise; 		
Õppesisu	Õpitulemused		
Tekstülesannete lahendamine.	<ul style="list-style-type: none"> • lahendab mitmetehtelisi tekstülesandeid; • tunneb tekstülesande lahendamise etappe; • modelleerib õpetaja abiga tekstülesandeid; • kasutab lahendusidee leidmiseks erinevaid strateegiaid; • hindab tulemuse reaalsust; 		
Geomeetrilised kujundid ja mõõtmine	<ul style="list-style-type: none"> • Joonestab sirge, kiire ja lõigu ning selgitab nende erinevusi; • märgib ja tähistab punkte sirgel, 		

Sirglõik, murdjoon, kiir, sirge.	kiirel, lõigul; <ul style="list-style-type: none"> • joonestab etteantud pikkusega lõigu; • mõõdab antud lõigu pikkuse; arvutab murdjoone pikkuse; 		
Nurk, nurkade liigid.	<ul style="list-style-type: none"> • joonestab nurga, tähistab nurga tipu ja kirjutab nurga nimetuse sümbolites (näiteks $\angle ABC$); • võrdleb etteantud nurki silma järgi ja liigitab neid, • joonestab teravnurga, nürinurga, täisnurga ja sirgnurga; • kasutab malli nurga mõõtmiseks ja etteantud suurusega nurga joonestamiseks; • teab täisnurga ja sirgnurga suurust; 		
Kõrvunurgad.	<ul style="list-style-type: none"> • leiab jooniselt kõrvunurkade ja 		

Tippnurgad.	tippnurkade paare; <ul style="list-style-type: none"> • joonestab kõrvunurki ja teab, et kõrvunurkade summa on 180° • arvutab antud nurga kõrvunurga suuruse; • joonestab tippnurki ja teab, et tippnurgad on võrdsed; 		
Paralleelsed ja ristuvad sirged.	<ul style="list-style-type: none"> • joonestab lõikuvaid ja ristuvaid sirgeid; • joonestab paralleellükke abil paralleelseid sirgeid; • tunneb ja kasutab sümboleid \perp ja \parallel 		
Kuubi ja risttahuka pindala ja ruumala. Pindalaühikud ja ruumalaühikud	<ul style="list-style-type: none"> • arvutab kuubi ja risttahuka pindala ja ruumala; • teisendab pindalaühikuid; • teab ja teisendab ruumalaühikuid; • kasutab ülesannete lahendamisel 		

	<p>mõõtühikute vahelisi seoseid; <i>Soovitus: mõõtühikute teisendamisel rõhutada põhimõtet, kuidas teisendada, mitte lihtsalt õppida pähe.</i></p>		
Plaanimõõt	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab plaanimõõdu tähendust; • valmistab ruudulisele paberile lihtsama (korterit jm) plaani. 		

Ajavaru kordamiseks 12 tundi

INGLISE KEEL 3 tundi nädalas

Õppesisu	Oskused: Rääkimine/lugemine	Kirjutamine/keeleteadmised	DIGIPÄDEVUSED
Holidays	Nimetab suviseid tegevusi, kirjeldab randa ja laagrit, nimetab uusi hobiseid; kasutab väljendeid “not really”, “same here”	<p>Kirja kirjutamine</p> <p>Visited, went, made</p> <p>Did you ... ? Yes, I did. No, I didn't.</p>	

		Lots of / many / much	
Home	Kirjeldab erinevaid kodusid; räägib kolimisest; küsib ja ütleb aadressi; väljendab millegi ootust	Kestev olevik Don't, doesn't Kirjutab kodust	Teabe otsimine: suunakoodi otsing aadressi järgi
Spelling bee	Häälib sõnu tähthaaval, räägib kohalviibimisest / puudumisest / hilinemisest, küsib mida ja millal tegid	Omadust väljendavad asesõnad Be - pööramine Kõik / mitte keegi Pildi kirjeldamine	
Clean-up day	Nimetab koristamisega seotud tegevusi; kirjeldab taaskasutust, annetamist ja säästmist; kirjutab sõnumit	There is/are/was/were	Sotsiaalmeedia ja suhtlemine: saadab sõnumi, kasutades selleks erinevaid meediumeid (messenger, e-mail, snapchat jms)
Countries	Nimetab ja võrdleb riike; kirjeldab erinevaid riike; tunneb ilmakaari; kirjeldab geograafilist asukohta; kirjutab Eesti kohta	What's ... like? It lies ... It's famous for ...	Kaardirakenduste ja veebiatlaste kasutamine, esitluse koostamine riigi kohta, kasutades internetiotsinguga leitud teadmisi; viitamine; fotode autoriõigused

		Eat / ate, take /took Do / does / did	
That's me	Kirjeldab inimeste välimust ja iseloomu; nimetab kehaosi; kirjutab maskidest	Tegusõnade -ing vormi moodustamine Don't / doesn't like	Powerpoint, Prezi jt: oma perest ettekande tegemine
Games	Nimetab erinevaid mängutüüpe; kirjeldab mängude reegleid; mängib mängu Vanaisa vanad püksid; kirjeldab tulevikuplaane	What shall we play?	Mängukeskkonnad: lehekülgede külastamine veebis, turvalisus, reeglid, sisselogimine, vanusepiirangud
Christmas fair	Kirjeldab jõuludega seotud traditsioone ja tegevusi; nimetab kuupäevi; loob ja kirjutab jõulukaardi; kirjutab jõulude tähistamisest oma peres	Lucky you! That made my day! Right. Absolutely. Merry / Happy Christmas!	Ingliseelsete jõulusalmide otsimine; Filmi "The Christmas Carol" vaatamine
The Pied Piper	Jutustab lugu ümber; tutvustab tegelasi; kirjutab kirja	Say, said, said She is, she's Lubaduse pidamine / murdmine	

The United States	Nimetab tähtsamaid daatumeid USA ajaloo; kirjeldab USA suuremaid linnu ja nende asukohta; nimetab kellaaegu ja aastaarve; kirjutab kutse	I know it for sure. It's possible that... Its vs It's At 10 a.m. / p.m. In 2010	Canva jms pilditöötlusprogrammid: kutse kujundamine ja saatmine
New York City	Nimetab New Yorgi vaatamisväärsusi; räägib piletite ostmisest ja pilvelõhkujatest; ütleb numbreid; saadab postkaardi	How much? Is it free? I can make it. It's every full hour. Omadussõnade võrdlusastmed	Canva jms pilditöötlusprogrammid: postkaardi kujundamine ja saatmine; fotode autoriõigused jms
Accidents	Nimetab erinevaid õnnetusi; tunneb tänaval turvalise liiklemise reegleid; nimetab võimalikke vigastusi; ütleb kellaaega; saadab kaardi	What happened? Hurry up! Give me a hand. Get well! 5.15 / quarter past five Past / to Kuuluvuse väljendamine ainsuses, mitmuses ja s-iga lõppevate nimede/sõnade puhul	Canva jms pilditöötlusprogrammid: kaardi kujundamine ja saatmine; Ajajoone tegemine digitaalselt/netis
The Wise Man	Tutvustab rahvajutu moraali; kirjeldab teistega jagamise tähtsust; kirjutab oma nädalast	For many hours, by now. How kind of you. In the evening, on Monday evening	Videomontaaži loomine internetist otsitud piltide põhjal; jutustamine ja helimontaaž

Collections	Nimetab kogutavaid esemeid; kirjutab kollektsioonist; kirjeldab kogusid	This is because... That makes me happy. Have you seen ... ?	
Australia	Nimetab töökohti ja ameteid; kirjeldab Austraalia asukohta, loodust ja inimesi; kirjutab oma nädalast	What does he do? He works in / for / as a ... I live in the south-east of ...	Piltide, videode ja info otsimine; info usaldusväarsuse hindamine
Good News	Jutustab Austraaliasse kolimisest; nimetab häid uudiseid oma elus; kirjeldab uudiste saamist; kirjutab positiivset uudist teatava sõnumi	I've got some good news! What is it? Tell me! No way! You're kidding! Brilliant! Wonderful! Have you ever? They're, their, there	Info usaldusväarsuse hindamine; usaldusväärset allikad; viitamine
Biscuit cake	Nimetab koostisosi, kirjeldab retsepte ja roogi; kirjutab retsepti	Help yourself! Can I have some ... ? Please pass me ... It's delicious. A few, a little	Kokandusvideo loomine ja üleslaadimine; retsepti ja juhendi koostamine; õigused ja kohustused; viitamine
Calculations	Jutustab taskurahast ja selle kulutamisest; nimetab tegevusi, mille eest taskuraha antakse; selgitab säästmise ja kogumise	Double it. I'm good at sums. He was wrong. I will, I'll	

	tähtsust enda jaoks; arvutab saja piires	Will you ... ? Yes, I will. No, I won't.	
Pets	Nimetab lemmikloomi, kellega käiakse näitusel; jutustab looma eest hoolitsemisest; kirjeldab oma lemmiklooma; kirjutab lemmikust	He has had it for ... Can I pat him/her? Isn't he/she gorgeous? a/an/the	
Summer plans	Nimetab mängu ja tegevusi, millega suvevaheajal tegeleda; kirjeldab oma plaane suveks; jutustab mängu alustamisest; kirjutab suvistest plaanidest	Who's up for ... ? Who'll pick the teams?	Suvise reisi planeerimine: eelarve ja ajakava koostamine, sellest ülevaate tegemine (internetiotsing, kaardiprogrammid jms)

LOODUSÕPETUS**2 tundi nädalas**

Õppesisu	Õpitulemused	DIGIPÄDEVUSED
Vesi kui aine, vee kasutamine. 16 t. Vee omadused. Veeolekud ja nende muutumine. Vedela ja gaasilise aine	Õpilane 1)tunneb huvi looduse uurimise vastu ja	Digivahendeid kasutatakse teabe ja audiovisuaalse meedia otsimiseks. Saadud teavet kasutatakse sisuloomeks, arutlusteks,

<p>omadused. Vee soojuspaisumine. Märgamine ja kapillaarsus. Põhjavesi. Joogivesi. Vee kasutamine. Vee reostumine ja kaitse. Vee puhastamine.</p>	<p>väärtustab uurimistegevust;</p> <p>2) väärtustab säästvat eluviisi ja toimib keskkonnateadliku veetarbijana;</p> <p>3) võrdleb tahkiseid, vedelikke ja gaase nende üldiste omaduste seisukohast (kuju, ruumala);</p> <p>4) teab, et veeaur on aine gaasilisena ja selle üldised omadused on samasugused kui õhul;</p> <p>5) võrdleb jääd, vett ja veeauru;</p> <p>6) teab, et vesi jäätumisel paisub ja põhjendab jää ujumist vees;</p> <p>7) kirjeldab jää sulamistemperatuuri ja vee keemis-temperatuuri mõõtmise katsed;</p> <p>8) teab, et veeaur on vesi gaasilises olekus;</p> <p>9) teab, et jää sulamistemperatuur on sama mis vee tahkumis(külmumus)temperatuur;</p> <p>10) nimetab jää sulamis- ja keemistemperatuuri;</p> <p>11) kirjeldab vee keemist;</p> <p>12) kirjeldab veeauru kondenseerumist keeva vee</p>	<p>probleemide lahendamiseks, õpitu kinnistamiseks.</p> <p>http://www.keskkonnaharidus.ee</p> <p>http://www.loodus.ee</p> <p>http://keskkonnaamet.ee</p> <p>http://www.ctc.ee/trukised/loodusoppeprogrammid</p> <p>http://bio.edu.loomad</p> <p>http://bio.edu.taimed</p> <p>http://www.sagadi.ee.looduskool</p> <p>http://vimeo.com</p> <p>http://www2.tartuvesi.ee</p> <p>http://www.sakuläte.ee/66est.htmkl</p> <p>http://eestirannik.ut.ee</p> <p>*Class VR õpiprogrammid</p>
---	--	---

Jõgi ja järv. Vesi kui elukeskkond. 12	<p>kohal (külm keha ja niiske õhu jahtumine);</p> <p>13) kirjeldab vee soojuspaisumise katset ja kujutab vaadeldavat joonisel;</p> <p>14) põhjendab, miks vett soojendatakse anuma põhjast;</p> <p>15) kirjeldab mürgumist ja mittemürgumist ning toob näiteid kapillaarsuse ilmnemisest looduses;</p> <p>16) kirjeldab vee puhastamise katseid;</p> <p>17) hindab kodust tarbevee hulka ööpäevas ja teeb ettepanekuid tarbevee hulga vähendamiseks;</p> <p>18) teeb juhendi järgi vee omaduste uurimise ja vee puhastamise katseid;</p> <p>19) selgitab põhjavee kujunemist ja võrdleb katse abil erinevate pinnaste vee läbilaskvust;</p> <p>20) kirjeldab joogivee saamise võimalusi ning põhjendab vee säästliku tarbimise vajadust;</p> <p>21) toob näiteid inimtegevuse mõju ja reostumise tagajärgede kohta veekogudele.</p>	
---	---	--

<p>t.</p> <p>Loodusteadulik uurimus. Veekogu kui uurimusobjekt. Eesti jõed. Jõgi ja selle osad. Vee voolamine jões. Veetaseme kõikumine jões. Eesti järved, nende paiknemine. Taimede ja loomade kohastumine eluks vees. Jõgi elukeskkonnana. Järvevee omadused. Toitainete sisaldus järvede vees. Elutingimused järves. Jõgede ja järvede elustik. Toiduahelate ja toiduvõrgustike moodustamine tootjatest, tarbijatest ning lagundajatest. Jõgede ja järvede tähtsus, kasutamine ja kaitse. Kalakasvatus.</p> <p>Kahe Eesti jõe või järve iseloomustamine kaartide ja teiste infoallikate põhjal (internet, teatmeteosed jm.).</p> <p>Veetaimede ja –loomadega tutvumine, info leidmine nende kohta ja lühihitvustus.</p> <p>Audiovisuaalsed materjalid eluslooduse</p>	<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) väärtustab siseveekogude maastikulist mitmekesisust; 2) märkab inimtegevuse mõju kodukoha siseveekogudele; 3) väärtustab veetaimede ja –loomade mitmekesisust ja tähtsust looduses; 4) väärtustab uurimuslikku tegevust; 5) käitub siseveekogude ääres keskkonnateadlikult ja –hoidlikult ning järgib ohutusnõudeid; 6) kirjeldab loodusteadusliku meetodi rakendamist veekogude uurimisel; 7) oskab läbi viia loodusteaduslikku uurimust vee-kogu kohta ja esitada uurimustulemusi; 8) nimetab ja näitab kaardil Eesti suuremaid jõgesid ja järvi; 9) iseloomustab ja võrdleb kaardi ning piltide 	
--	--	--

<p>häälestest ja elustikust.</p> <p>Õhk. 16 t.</p>	<p>järgi etteantud jõgesid (paiknemine, lähe, suue, lisajõed, languse ja voolukiiruse seostamine);</p> <p>10) iseloomustab vett kui elukeskkonda, kirjeldab elutingimuste erinevusi jões ja järves ning selgitab vee ringlemise tähtsust järves;</p> <p>11) kirjeldab jõe ja järve elukooslust, nimetab jõgede ja järvede tüüpilisemaid liike;</p> <p>12) toob näiteid taimede ja loomade kohastumuste kohta eluks vees ja veekogude ääres;</p> <p>13) koostab uuritud veekogude toiduahelaid/toiduvõrgustikke;</p> <p>14) teab jõe ja järve elukoosluste tüüpilisi liike;</p> <p>15) selgitab, kuidas loomad vees hingavad ja liiguvad;</p> <p>16) teab Eesti suuremaid jõgesid ja järvesid;</p> <p>17) tunneb pildil ära joa ja kärestiku;</p> <p>18) selgitab maismaa- ja veetaimede erinevusi;</p>	
---	---	--

<p>Õhu tähtsus. Õhu koostis. Õhu omadused. Õhutemperatuur ja selle mõõtmine. Õhutemperatuuri öö-päevane muutumine. Õhu liikumine soojenedes. Õhu liikumine ja tuul. Kuiv ja niiske õhk. Pilved ja sademed. Veeringe. Ilm ja ilmastik. Sademete mõõtmine. Ilma ennustamine.</p> <p>Tutvumine ilmakaartidega ja erinevate ilmaandmetega ilmajaama kodulehel.</p>	<p>19) selgitab veeõitsengu põhjusi.</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) väärtustab säästlikku eluviisi; 2) toimib keskkonda hoidvalt ja väldib enda ning teiste tervise kahjustamist; 3) mõõdab õues õhutemperatuuri, hindab pilvisust ja tuule kiirust ning määrab pilvetüüpe ja tuule suunda; 4) võrdleb ilmakaardi järgi ilma (temperatuur, tuule suund, kiirus, pilvisus ja sademed) Eesti erinevates osades; 5) iseloomustab graafiku põhjal kuu keskmisi õhutemperatuure ja sademete hulka ning tuuleroosi abil valdavaid tuuli Eestis; 6) kirjeldab pildi või skeemi järgi veeringet; 7) iseloomustab õhku kui elukeskkonda ning kirjeldab elutingimuste erinevusi vees ja õhus; 8) selgitab hapniku rolli põlemisel, kõdunemisel 	
--	---	--

<p>Läänemeri elukeskkonnana. 12 t.</p> <p>Rannajoon ja rannikuga seotud geograafilised objektid. Läänemere vee iseloomustus, mõju ilmastikule, inimtegevusele. Läänemere elustik, reostus ja kaitse.</p> <p>Läänemere keskkonna uurimine erinevate allikate põhjal.</p> <p>Tutvumine taimede ja loomadega interneti vahendusel.</p>	<p>ja organismide hingamisel ning hapniku tähtsust organismidele;</p> <p>9) toob näiteid õhkkeskkonnaga seotud kohastumuste kohta loomadel ja taimedel;</p> <p>10) nimetab õhu saastamise põhjusi ja tagajärgi ning toob näiteid, kuidas vältida õhu saastamist;</p> <p>11) teab, et süsihappegaas tekib põlemisel, kõdunemisel ja organismide hingamisel.</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) märkab Läänemere ilu ja erilisust ning väärtustab Läänemere elurikkust;</p> <p>2) väärtustab uurimistegevust Läänemere tundmaõppimisel;</p> <p>3) käitub mere ääres keskkonnateadlikult ja -hoidlikult ning järgib ohutusnõudeid;</p> <p>4) mõistab muutusi Läänemere keskkonnas, saab aru, et tingimuste muutmine inimese poolt häirib looduslikku tasakaalu ning et meri vajab kaitset;</p> <p>5) on motiveeritud osalema eakohastel</p>	
--	---	--

	<p>Läänemere kaitsega seotud üritustel;</p> <p>6) näitab kaardil Läänemere-äärseid riike ning suuremaid lahtesid , väinu, saari ja poolsaari;</p> <p>7) võrdleb ilmakaartide, graafikute ja tabelite järgi rannikualade ning sisemaa temperatuure;</p> <p>8) iseloomustab Läänemere-äärset asustust ja inimtegevust õpitud piirkonna näitel;</p> <p>9) iseloomustab Läänemerd kui ökosüsteemi;</p> <p>10) selgitab Läänemere vähese soolsuse põhjuseid ja riimveekogu elustiku eripära,</p> <p>11) võrdleb organismide elutingimusi järves ja meres;</p> <p>12) kirjeldab erinevate vetikate levikut Läänemeres;</p> <p>13) määrab lihtsamate määramistabelite järgi Läänemere selgrootuid ja selgroogseid;</p> <p>14) koostab Läänemerele iseloomulikke toidu-ahelaid ja -võrgustikke;</p> <p>15) teab ja selgitab Läänemere reostumise</p>	
--	--	--

	<p>põhjuseid ja kaitsmise võimalusi;</p> <p>16) tunneb peamisi ranniku pinnavorme: luided, karid, saared, poolsaared;</p> <p>17) teab Eesti ranniku maakerke põhjusi ning sellest tulenevaid rannikujoone muutust (laidude, poolsaarte ja saarte teket ning merelahtede muutumist rannikujärvedeks);</p> <p>18) nimetab Läänemere, saarte ja ranniku tüüpilisi liike.</p>	
--	---	--

AJALUGU 5.klass**2 tundi nädalas**

Õpitulemused	Õppesisu	Digipädevused	Ettevõtlupädevused
<p>Õpilane :</p> <p>1)kasutab kontekstis aja mõistega seonduvaid</p>	<p>Ajaarvamine Ajaarvamisega seotud mõisted ja ajaloo</p>	<p>Tehnoloogia ja innovatsioon – õpib kasutama arvutit ja mobiiltelefoni info otsimiseks, õppematerjali paremaks omandamiseks ja kinnistamiseks.</p>	<p>Arendab eneseväljendusoskust jutustamisel, väitlemisel või ajalooalaste esitluste esitamisel, suudab ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt</p>

<p>sõnu, lühendeid ja fraase sajand, aastatuhat, eKr, pKr, araabia number, Rooma number, ajaloo periodiseerimine; 2) kirjeldab mõnda minevikusündmust ja inimeste eluolu minevikus; 3) leiab õpitu põhjal lihtsamaid seoseid; 4) väljendab oma teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, koostab kava ja lühijuttu; 5) kasutab ajalookaarti; 6) teab, et mineviku kohta saab teavet ajalooallikatest;</p>	<p>perioodid: muinasaeg, vanaaeg, keskaeg, uusaeg, lähiajalugu.</p> <p>Ajalooallikad Ajalugu ja ajalooallikad. Allikate tõlgendamine: kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas, muuseum ja arhiiv.</p> <p>Eluolu Elu linnas ja maal, rahu ja sõja ajal, eluolu, tegevusalad, elamud, rõivastus, toit, kultuur ja traditsioonid, nende muutumine ajas.</p> <p>Ajaloosündmused ja ajaloolised isikud Ajaloosündmused ja silmapaistvad isikud kodukohas,</p>	<p>Teabe otsimine ; teabe edastamine; teabe kasutamine õppetöös.</p> <p>Õpilane kasutab digitehnoloogiat , leiab ning säilitab õppetegevusega seonduvat infot, osaleb digitaalses infoloomes (tekstide kirjutamine, fotode kasutamine, koostöö digikeskkondades). Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest digikeskkonnas.</p>	<p>väljendada Oskab korrektselt kasutada termineid.</p> <p>Rühmatöös osaledes vastutab õpilane enda tegevuse eest rühmas, arvestab teiste tugevuste või nõrkustega, valib teadlikult rühmas sobivad käitumisviisid Rühma liidri rolli</p>
--	---	---	---

<p>7) töötab lihtsamate allikatega; 8) kasutab kontekstis ajalooallikatega seonduvaid mõisteid: kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas;9) kirjeldab mõnda minevikusündmust, mineviku inimeste eluolu; 10) leiab õpitu põhjal lihtsamaid seoseid; 11) väljendab oma teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, koostab kava ja lühijuttu; 12) kasutab ajalookaarti;13)</p>	<p>Eestis, Euroopas ning maailmas õpetaja valikul.</p>		<p>sattudes lahendab erinevaid olukordi ja erimeelsusi.</p>
---	--	--	---

kirjeldab mõnda minevikusündmust, inimeste eluolu minevikus; 14) leiab õpitu põhjal lihtsamaid seoseid; 15) väljendab oma teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, koostab kava ja lühijuttu; 16) kasutab ajalookaarti.			
---	--	--	--

INIMESEÕPETUS**1 tund nädalas**

Õppesisu	Õpitulemused	Digipädevused
		Sotsiaalaineid õppides kasutatakse digivahendeid teabe otsimiseks, kogumiseks

		<p>ja esitamiseks. Saadud teavet rakendatakse ühiskonna probleemide üle arutledes ja arvamust avaldades. Digitaalset sisu luuakse või koostatakse kooskõlas autoriõigustega ning osatakse kasutada digivahendeid individuaalses ja ühisloomes. Arendatakse teadlikkust kodanikuaktiivsuse väljendamise võimalustest erinevates suhtluskeskkondades ning oskust kasutada e-teenuseid. Suurendatakse teadlikkust digivahendite rakendamisega kaasneva võimalikest terviseriskidest ja interneti turvalisusest.</p>
<p>Tervis (4 tundi)</p> <p>Tervise olemus: füüsiline, vaimne ja sotsiaalne tervis.</p> <p>Tervisenäitajad.</p> <p>Tervist mõjutavad tegurid.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) kirjeldab füüsilist, vaimset ja sotsiaalset tervist ning selgitab tervise olemust nendest mõistetest lähtuvalt;</p> <p>2) teab enda põhilisi tervisenäitajaid ning oskab mõõta ja hinnata kehakaalu,</p>	<p>Info haldamine</p> <p>Õpilane leiab erinevatest teabeallikatest vajalikku teavet, rakendades selleks erinevaid teabeotsingumeetodeid:</p>

<p>Hea ja halb stress. Keha reaktsioonid stressile. Pingete maandamise võimalused.</p>	<p>kehapikkust, kehatemperatuuri ning pulsisagedust; 3) nimetab tervist tugevdavaid ja tervist kahjustavaid tegevusi ning selgitab nende mõju inimese füüsilisele, vaimsele ja sotsiaalsele tervisele; 4) kirjeldab üldisi stressi tunnuseid ja stressiga toimetuleku võimalusi.</p>	<p>märksõnaotsing, järjestamine, filtreerimine, sildipilv. Õpilane: 1) leiab internetist ja vajaduse korral kopeerib tekstifaili või esitluse erinevas formaadis digitaalset materjali ning töötleb seda etteantud nõuete kohaselt; 2) mõistab teabe kriitilise hindamise vajalikkust, hindab teabeallikate objektiivsust ning leiab vajaduse korral sama teema kohta alternatiivset vaatenurka esindavaid allikaid; 3) teeb vahet faktil ja arvamusel. Õpilane: 1) viitab ja taaskasutab internetist ning muudest teabeallikatest leitud digitaalset materjali korrektselt, hoidudes plagiaadist; 2) salvestab tehtud tööd kokkulepitud formaadis, ettenähtud kohta (sh veebikeskkonda), leiab ja avab</p>
--	--	---

		<p>salvestatud faili uuesti, salvestab selle teise nime all, kopeerib faile ühest kohast teise ning võrdleb faili suurust vaba ruumiga andmekandjal; 3) kasutab vilunult operatsioonisüsteemi graafilist kasutajaliidest (muudab akende suurust, töötab mitmes aknas, muudab vaateid, sordib faile, otsib vajalikku).</p> <p>http://peaasi.ee/</p> <p>https://tai.ee/et/</p>
<p>Tervislik eluviis (5 tundi)</p> <p>Tervisliku eluviisi komponendid.</p> <p>Tervislik toitumine.</p> <p>Tervisliku toitumise põhimõtted.</p> <p>Toitumist mõjutavad tegurid.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) oskab eristada tervislikke ja mittetervislikke otsuseid igapäevaelus;</p> <p>2) kirjeldab tervisliku toitumise põhimõtteid ning väärtustab neid;</p> <p>3) teab kehalise tegevuse mõju oma tervisele ja toob selle kohta näiteid;</p>	<p>Sisuloome</p> <p>Õpilane: 1) loob, vormindab, salvestab ning vajaduse korral prindib kokkulepitud formaatides digitaalseid materjale (sh referaat, plakat, kuulutus, esitlus), järgides etteantud kriteeriume; 2) kopeerib fotosid, videoid ja helisalvestisi andmekandjale (nii</p>

<p>Kehalise aktiivsuse vormid ja põhimõtted.</p> <p>Päevakava ning töö ja puhkuse vaheldumine. Uni.</p>	<p>4) oskab plaanida oma päevakava, lähtudes tervisliku eluviisi komponentidest;</p> <p>5) väärtustab tervislikku eluviisi.</p>	<p>füüsilisele kui ka virtuaalsele) 3) reflekteerib oma õpikogemust sobivas digikeskkonnas.</p> <p>Õpilane: 1) kasutab uute teadmiste loomiseks olemasolevat digitaalset avatud õppevara; 2) täiendab teiste tehtud digitaalseid muudatusettepanekuid (nt kommentaarid, muutuste jälitamine jne) arvestades oma materjale</p> <p>Uut sisu luues arvestab õpilane autoriõiguse ja intellektuaalomandi kaitse häid tavasid ning võimalikke litsentsitingimusi.</p> <p>http://www.autor.ee/</p> <p>https://app.writereader.com/login</p>
<p>Murdeiga ja kehalised muutused (6 tundi)</p> <p>Murdeiga inimese elukaares.</p>	<p>Õpilane:</p>	<p>Sisuloome</p>

<p>Kehalised ja emotsionaalsed muutused murdeas.</p> <p>Kehaliste muutuste erinev tempo murdeas.</p> <p>Suhtumine kehasse ja oma keha eest hoolitsemine.</p> <p>Suguline küpsus ja soojätkamine.</p>	<p>1) kirjeldab murdeiga inimese elukaare osana ning murdeas toimuvaid muutusi seoses keha ning tunnetega;</p> <p>2) aktseptib oma kehalisi muutusi ja teab, kuidas oma keha eest hoolitseda;</p> <p>3) teab, et murdeiga on varieeruv ning igapähe on oma arengutempo;</p> <p>4) teab suguküpsuse tunnuseid ja esmaste sugutunnuste seost soojätkamisega.</p>	<p>Õpilane: 1) reflekteerib oma õpikogemust sobivas digikeskkonnas.</p> <p>Õpilane: 1) kasutab uute teadmiste loomiseks olemasolevat digitaalset avatud õppevara.</p> <p>https://eis.ekk.edu.ee/ testid</p>
<p>Turvalisus ja riskikäitumine (10 tundi)</p> <p>Turvaline ning ohutu käitumine koolis, kodus ja õues.</p> <p>Eakaaslaste ning meedia mõju tervise ja ohukäitumise valikud tehes; iseenda vastutus. Vahendatud suhtlemine.</p> <p>Tõhusad enesekohased ja sotsiaalsed oskused uimastitega seotud situatsioonides.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) kirjeldab olukordi, kus saab ära hoida õnnetusjuhtumeid;</p> <p>2) selgitab, miks on liikluseeskiri kohustuslik kõigile, ning kirjeldab, kuidas seda järgida;</p> <p>3) teab, et õnnetuse korral ei tohi enda elu ohtu seada, ning oskab abi kutsuda;</p>	<p>Turvalisus</p> <p>Õpilane: 1) kaitseb oma digivahendeid, rakendades turvameetmeid (nt viiruse- ja pahavaratõrje, jälitusrakendused jne); 2) ühendab ja ühildab turvaliselt digivahendite külge erinevaid lisaseadmeid (nt mälupe, hiir, printer, väline kõvaketas); 3) jälgib digiseadmete lahtiühendamisel ettenähtud reegleid.</p>

<p>Valikud ja vastutus seoses uimastitega.</p> <p>Tubaka, alkoholi ja teiste levinud uimastite tarbimisega seonduvad riskid tervisele.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õppekäik Eesti Tervishoiu Muuseumi/ 5.-6. kl 	<p>4) mõistab meedia kaudu suhtlemisel ohtusid oma käitumisele ja suhetele ning vastutust oma sõnade ja tegude eest;</p> <p>5) demonstreerib õpituatsioonis, kuidas kasutada tõhusaid enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi tubaka, alkoholi ning teiste uimastitega seotud olukordades: emotsioonidega toimetulek, enesetunnetus, kriitiline mõtlemine, probleemide lahendamine ja suhtlusoskus;</p> <p>6) kirjeldab tubaka, alkoholi ja teiste uimastite tarbimise kahjulikku mõju tervisele;</p> <p>7) väärtustab turvalisust ja ohutut käitumist.</p>	<p>Õpilane: 1) loob ja rakendab tugevaid paroole, kaitsmaks enda digitaalset identiteeti väärkasutuse eest privaatses ja avalikus keskkonnas; 2) ei avalda delikaatset teavet enda ja teiste kohta avalikus keskkonnas.</p> <p>Õpilane kirjeldab digivahendi väärkasutamises tekkinud võivaid ohte tervisele (sõltuvus, liigese- ja rühivead, nägemise halvenemine) ning väldib igapäevatoos digitehnoloogiaga seotud ohte, sealjuures tehes võimlemisharjutusi (silmadele, randmetele jne).</p> <p>Õpilane: 1) kirjeldab digitehnoloogia kasutamisega seotud positiivseid ja negatiivseid mõjusid keskkonnale; 2) rakendab digitehnoloogiat energia- ja ressursisäästlikult.</p>
---	--	---

<p>Haigused ja esmaabi (7 tundi)</p> <p>Levinumad laste ja noorte haigused. Nakkus- ja mittennakkushaigused. Haigustest hoidumine. HIV, selle levikuteed ja sellest hoidumise võimalused. AIDS. Esmaabi põhimõtted. Esmaabi erinevates olukordades. Käitumine õnnetusjuhtumi korral.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) oskab kirjeldada, kuidas hoida ära levinumaid nakkus- ja mittennakkushaigusi; 2) teab, mis on HIV ja AIDS ning kuidas ennast kaitsta HIViga nakatumise eest; 3) kirjeldab, kuidas hoida ära õnnetusjuhtumeid ning kuidas ennast ja teisi abistada õnnetusjuhtumite korral; 4) teab, kuidas ohuolukorras turvaliselt käituda ja abi kutsuda, ning demonstreerib õpituatsioonis lihtsamaid esmaabivõtteid (nt kõhuvalu, külmumine, luumurd, minestamine, nihestus, peapõrutus, palavik, päikesepiste jm); 5) nimetab esmaabivahendeid ja kirjeldab, kuidas neid kasutada.</p>	<p>Turvalisus</p> <p>Õpilane kirjeldab digivahendi väärkasutamisest tekkida võivaid ohte tervisele (sõltuvus, liigese- ja rühivead, nägemise halvenemine) ning väldib igapäevatoos digitehnoloogiaga seotud ohte, sealjuures tehes võimlemisharjutusi (silmadele, randmetele jne).</p> <p>https://inimene.ee/</p>
<p>Keskkond ja tervis (3 tundi)</p> <p>Tervislik elukeskkond.</p>	<p>Õpilane:</p>	<p>Turvalisus</p> <p>Õpilane: 1) kirjeldab digitehnoloogia kasutamisega seotud positiivseid ja</p>

<p>Tervislik õpikeskkond. Tervis heaolu tagajana.</p>	<p>1) kirjeldab tervislikku elukeskkonda, lähtudes oma kodukoha loodus- ja tehiskeskkonnast; 2) toob näiteid tegurite kohta, mis mõjutavad elukeskkonna turvalisust ja tervislikkust; 3) kirjeldab õpikeskkonna mõju õpilase õpitulemustele.</p>	<p>negatiivseid mõjusid keskkonnale; 2) rakendab digitehnoloogiat energia- ja ressursisäästlikult.</p> <p>Probleemilahendus</p> <p>Õpilane tuvastab ja lahendab iseseisvalt (vajaduse korral juhendi järgi) lihtsamaid probleeme, mis tekivad, kui digivahendid, programmid või rakendused ei tööta.</p> <p>https://wordart.com/</p> <p>https://kkdigi.weebly.com/digilahendused-otildeppetoumloumls/previous/2#</p>
---	--	---

MUUSIKAÕPETUS**2 tundi nädalas**

Õppesisu	Õpitulemused	Digipädevused
Laulmine ja hääle arendamine	5 klassi lõpetaja:	Kunstiaineid õppides kasutatakse digivahendeid info otsimiseks, kogumiseks,

<ul style="list-style-type: none"> • Häälekujunduslik töö: õige hingamine, loomulik ning pingeta häälemoodustamine, selge hääldamine; • hääle kõlaühtluse ja puhta intonatsiooni arendamine laulmisel; • ühehäälsed, paigutise kahehäälsusega laulud ning kaanonid, eesti ja teiste maade rahvalaulud; • laulude õppimine : kuulmise ja/või noodipildi järgi; • lauludele sobiva ostinato ja/või kaasmängu lisamine rütmi- ja/või meloodiapillidel; • ühislauluvara omandamine (6-8 laulu - 2-3 rahvalaulu, 2 kaanonit, laulud kasutusel olevast õpikust). <p>Muusikaline kirjaoskus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oskab kuulata iseennast, kaaslast ja õpetajat koos musitseerimisel; • laulab ea- ja võimetekohaselt; oskab peast laulda 6 - 8 laulu; • laulude õppimisel oskab kasutada abivahendina nooti • tunneb absoluutsete helikõrguste (g –g²) nimetusi ja asukohti noodijoonestikul; • tunneb helistikke C- a, G –e; oskab määrata põhitooni e. toonikat, ehitada põhikolmkõla; • kasutab õpitud taktimõõte praktilisel musitseerimisel; • teab ja oskab kasutada põhikooli I astmes omandatud noodipikkusi ja pause • oskab võimetekohaselt ja iseseisvalt rütmiliselt improviseerida; • teab ja oskab eristada kooriliike; • oskab nimetada tuntud koore ja dirigente; 	<p>töötlemiseks ja esitamiseks. Kogutud infot rakendatakse loovtöodes eesmärgipäraselt. Õpitakse loominguga tegelemiseks valima ainespetsiifiliselt vajalikke digivahendeid. Õppides ning digitaalset sisu luues ja säilitades kasutatakse erinevaid audiovisuaalseid ning muid multimeediumi vahendeid ja rakendusi. Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest digikeskkonnas. Suurendatakse teadlikkust digivahendite rakendamisega kaasneva võivatest terviseriskidest ja internetis loomingu jagamise turvalisusest.</p> <p>Vahenditeks: dokumendikaamera, nutitelefonid, vajadusel arvutiklassi arvutid või tahvelarvutid.</p> <p>Helide salvestamine, pildimaterjali jäädvustamine, videosalvestised.</p>
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • I kooliastmes õpitud astmete kordamine ja kinnistamine; • absoluutsete helikõrguste (g – G2) omandamine ja seostamine astmetega; • alteratsioonimärgid • helistik, paralleelhelistik, võtmemärk • meloodiline improvisatsioon: meloodiate lõpetamine lauldes ja/või plaatpillidel; • taktimõõtudud • I kooliastmes õpitud noodipikkuste ja pauside ja kordamine ja kinnistamine; • rütmi ja viiside kirjutamine noodijoonestikule; • rütmi esitamine noodipildi järgi, rütmilise mitmehäälsuse kasutamine ühismusitseerimisel; • rütmiimprovisatsioon: rütmi-ja plaatpillidel, kehapillil; • I kooliastmes õpitud dünaamika terminite 	<ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud Eesti rahvamuusikaga, oskab laulda regilaulu ja eristab seda teiste maade rahva- muusikast; omab ülevaadet meie lähinaabrite (Soome, Vene, Rootsi, Norra, Läti , Leedu) muusikatradsioonidest, rahvapillidest ja muusikakultuurist • teab ja oskab kasutada mõisteid: helistik, toonika, paralleelhelistik, helistikumärgid, juhuslik märk; • oskab esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii verbaalses kui muusikalises eneseväljenduses. 	<p>Tutvume vabavaralise proramiga Musescore 3.</p> <p>Filmime õpetaja poolt ette näidatud plokkflöödi mänguvõtteid.</p> <p>Kasutame virtuaalset klaverit ning digitaalset metronoomi (mõlemad veebipõhised)</p> <p>Kasutame veebilehekülgi Writereads ja Sutori, samuti Powerpoint programmi.</p> <p>Õpime ise erinevate programmidega esitlusi looma</p>
---	--	---

<p>(piano, forte, crescendo, diminuendo) kordamine; • tempo terminid: Allegro, Moderato; • vormiõpetus: kahe-ja kolmeosaline lihtvorm; • laulurepertuaarist tulenevalt tutvustatakse vajadusel : kaheksandiktaktimõõdu, juhusliku märgi tähendust. Muusikalugu Euroopa maade muusika- Eesti, Vene, Soome, Rootsi, Norra, Läti, Leedu Muusikaalased teadmised ja muusika kuulamine • Kooriliigid: laste-, poiste-, nais-, mees-, sega- ja kammerkoor;</p>		
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Eesti rahvamuusika : rahvalaul, - pillid, - tantsud; • muusikalised näited Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra rahva-ja kunstmuusikast; • teemakohased muusikapalad <p>Pillimäng: Plokkflööt, rütmipillid, plaatpillid</p>		
--	--	--

KUNST**1 tund nädalas**

Õppesisu	Õpitulemused	Digipädevused
		Kunstiaineid õppides kasutatakse digivahendeid teabe otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks ja esitamiseks. Kogutud teavet rakendatakse loovtöodes eesmärgipäraselt. Õpitakse loominguga tegelemiseks valida ainespetsiifiliselt vajalikke digivahendeid. Õppides ning digitaalset sisu

		luues ja säilitades kasutatakse erinevaid audiovisuaalseid ning muid multimeediumi vahendeid ja rakendusi. Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest digikeskkonnas. Suurendatakse teadlikkust digivahendite rakendamisega kaasneva võivatest terviseriskidest ja internetis loomingu jagamise turvalisusest.
<p>Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi (4 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Graafilise faktuuri loomine joone abil. Teema: joon ja iseloomujoon. Joone liikumise tajumine liikumismängudes. • Pinnamuustrite kujundamine ja kasutamine värvuste asemel (joonistamine pastellide ja viltpliiatsitega). 	<p>Õpilane:</p> <p>1) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;</p> <p>2) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto jne);</p> <p>3) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma</p>	<p>Tehnoloogia ja innovatsioon – õpib kasutama arvutit ja mobiiltelefoni info otsimiseks, õppematerjali paremaks omandamiseks ja kinnistamiseks.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Graafilise faktuuri loomine punkti abil (viltpliiats). • Joonistatud kirja kasutamine vaba teema joonistuses (viltpliiats). 	mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.	
<p>Joonistuse tehnikad ja töövõtted (2 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Graafika meid ümbritsevas keskkonnas (vestlus). Joonistamine pliiatsiga (grafiit): pinna katmise võtted, esemete proportsioonid, pliiatsi pehmus- tugevusastmed, ruumilise ja tasapinnalise kujutamise võtted, varjutamine. Kandilised esemed. 	Õpilane: 1) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto jne); 2) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.	

<ul style="list-style-type: none"> Esemete grupi joonistamine grafiitpliatsiga. 		
<p>Kollaaži tehnika ja töövõte (2 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> Fotokunsti kompositsioon. Ajakirja väljalõigetest kollaaž vabal valikul teemadel: SPORT, NÕIAD, MAASTIK, KOLETIS, ELUKAS (käärilõiked, rebimine). 	<p>Õpilane:</p> <p>1) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;</p> <p>2) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto jne).</p>	<p>Sisuloome</p> <p>Õpilane: 1) loob, vormindab, salvestab ning vajaduse korral prindib kokkulepitud formaatides digitaalseid materjale (sh referaat, plakat, kuulutus, esitus), järgides etteantud kriteeriume; 2) kopeerib fotosid, videoid ja helisalvestisi andmekandjale (nii füüsilisele kui ka virtuaalsele) 3) reflekteerib oma õpikogemust sobivas digikeskkonnas.</p> <p>Õpilane: 1) kasutab uute teadmiste loomiseks olemasolevat digitaalset avatud õppevara; 2) täiendab teiste tehtud digitaalseid muudatusettepanekuid (nt kommentaarid, muutuste jälitamine jne) arvestades oma materjale</p> <p>Uut sisu luues arvestab õpilane autoriõiguse ja intellektuaalomandi kaitse häid tavaid ning võimalikke litsentsitingimusi.</p> <p>https://ipiccy.com/</p>

		http://www.autor.ee/
<p>Liikumise kujutamine (2 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Figuuri joonistamine: kriipsujuku erinevates asendites ning kriipsujukule õige kehavormi andmine, inimese keha proportsioonid. • Õppekäik Imavere Piimandusmuuseumi, välisekspositsiooni külastamine, inimese kujutamine vaatluse abil • Figuuride joonistamine, nägu, näoproportsioonid, miimika. 	<p>Õpilane:</p> <p>1) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi.</p>	<p>Sisuloome</p> <p>Õpilane: 1) loob, vormindab, salvestab ning vajaduse korral prindib kokkulepitud formaatides digitaalseid materjale (sh referaat, plakat, kuulutus, esitlus), järgides etteantud kriteeriume; 2) kopeerib fotosid, videoid ja helisalvestisi andmekandjale (nii füüsilisele kui ka virtuaalsele) 3) reflekteerib oma õpikogemust sobivas digikeskkonnas.</p> <p>https://piimandusmuuseum.ee/</p>
<p>Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Maali</p>	<p>Õpilane:</p>	

<p>tehnika ja töövõte. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted (perspektiiv). (4 tundi)</p> <p>Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani. (1 tund)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jõulud 	<p>1) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;</p> <p>2) analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga.</p>	
<p>Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit (2 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompositsioonireeglid geomeetrilises kompositsioonis. Geomeetrilise kompositsiooni valmistamine. 	<p>Õpilane:</p> <p>1) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;</p> <p>2) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve;</p>	

	väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.	
Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid. Kunstiteose analüüs. (1 tund) <ul style="list-style-type: none"> • Õppekäik ERMi/ 5.-6. kl/ toimub üle aasta 	Õpilane: 1) analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga; 2) leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid.	Info haldamine Õpilane leiab erinevatest teabeallikatest vajalikku teavet, rakendades selleks erinevaid teabeotsingumeetodeid: märksõnaotsing, järjestamine, filtreerimine, sildipilv. Õpilane: 1) leiab internetist ja vajaduse korral kopeerib tekstifaili või esitluse erinevas formaadis digitaalset materjali ning töötleb seda etteantud nõuete kohaselt; 2) mõistab teabe kriitilise hindamise vajalikkust, hindab teabeallikate objektiivsust ning leiab vajaduse korral sama teema kohta alternatiivset vaatenurka esindavaid allikaid; 3) teeb vahet faktil ja arvamusel. https://www.erm.ee/

<p>Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju (1 tund)</p> <ul style="list-style-type: none"> Häppening 	<p>Õpilane:</p> <p>1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.</p>	<p>https://et.wikipedia.org/wiki/Happening</p>
<p>Skulptuuri tehnikad ja töövõtted (4 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> Plastiline kunst meie ümber (vestlus, põhimõisted). Skulptuuride modelleerimine ja lõikamine pehmetest 	<p>Õpilane:</p> <p>1) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto jne).</p>	<p>https://www.muuseum.ut.ee/</p>

<p>materjalidest (paber).</p> <p>Praktiline töö vabal teemal.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skulptuuride voolimine: ettevalmistamine tööks, voolimisalased reeglid, lihtsate vormide kujustamine. 		
<p>Maali tehnikad. Joonistuse tehnikad ja tövõtted. (2 tundi)</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto jne).</p>	
<p>Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu. (2 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modelleerimine jääkmaterjalidest. 	<p>Õpilane:</p> <p>1) mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust;</p>	<p>https://www.youtube.com/watch?v=OCyn-ITimNU</p>

	<p>2) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;</p> <p>3) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.</p>	
<p>Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis (3 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Värvusülesanded. 	<p>Õpilane:</p> <p>1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid</p>	

	lahendades visandab ja kavandab.	
<p>Foto tehnikad ja töövõtted (1 tund)</p> <ul style="list-style-type: none"> Esemete pildistamine, kadreerimine. <p>Animatsiooni tehnikad (3 tundi)</p> <ul style="list-style-type: none"> Multifilmi valmistamine. Erinevad veebikeskkonnad/ informaatika ja kunsti lõiming <p>Õppeaasta jooksul omandatud teadmiste kordamine (1 tund)</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto jne);</p> <p>2) märkab sõnumeid, analüüsisides meediat ja reklaami.</p>	<p>Probleemilahendus</p> <p>Õpilane tuvastab ja lahendab iseseisvalt (vajaduse korral juhendi järgi) lihtsamaid probleeme, mis tekivad, kui digivahendid, programmid või rakendused ei tööta.</p> <p>Õpilane: 1) hindab valitud digivahendi või rakenduse sobivust, lähtudes selle funktsionaalsusest; 2) soovib koostööülesannetes rühmale digivahendeid ja töötab rühma valitud vahendiga.</p> <p>Õpilane kasutab digivahendeid sihipäraselt, et esitada ja lahendada ennast või teisi huvitav ülesanne.</p> <p>Õpilane: 1) suunab oma digitehnoloogiaalast õppimist, kasutades juhendaja abi; 2) hoiab end kursis digitehnoloogia uute arengusuundadega, lähtudes vajadusest.</p> <p>Äpp Flipaclip- animatsiooni valmistamine</p> <p>https://play.google.com/store/apps/details?id=com.vblast.flipaclip&hl=et</p>

KÄSITÖÖ JA KODUNDUS**2 tundi nädalas**

Õppesisu	Õppesisu	Õpitulemused	Digipädevused	Ettevõtluspädevused
			<p>Tehnoloogiaaineid õppides kasutatakse digivahendeid teavet otsides, tööd kavandades ja alternatiivseid lahendusi leides idee loomisest toote esitluseni üksinda või ühiselt. Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest digikeskkonnas. Õpitakse kasutama valdkonna tarkvaralahendusi ning nendega seotud seadmeid. Suurendatakse teadlikkust</p>	

			digivahendite kasutamisega kaasneda võivatest terviseriskidest ja internetis loomingu jagamise turvalisusest.	
HEEGELDA- MINE Materjalid	Töövahendid ja sobivad materjalid. Tekstiilkiudained. Looduslikud kiud, nende saamine ja omadused. Käsitöölõngad.	Õpilane: 1) seostab käsitöölõnga jämedust ja eseme valmimiseks kuluvat aega; 2) kirjeldab looduslike kiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist.	Tehnoloogia ja innovatsioon – õpib kasutama arvutit ja mobiiltelefoni info otsimiseks, õppematerjali paremaks omandamiseks ja kinnistamiseks.	
HEEGELDA- MINE Töö kulg	Töötamine suulise juhendamise järgi. Põhisilmuste heegeldamine. Heegelkirjade ülesmärkimise viisid. Skeemi järgi heegeldamine.	Õpilane: 1) järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha; 2) hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust.		

<p>HEEGELDA- MINE Kavandamine Eseme heegeldamine</p>	<p>Idee ja kavandi tähtsus eset valmistades. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Kavandamise graafilised võimalused. Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides. Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks. Eseme heegeldamine. Ringheegeldamine. Eseme heegeldamine. Eseme lõppviimistlus.</p>	<p>Õpilane: 1) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid; 2) leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist; 3) leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale; 4) heegeldab ja koob põhisilmuseid ning tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingmärke; 5) heegeldab ja koob lihtsa skeemi järgi.</p>		<p>Metatunnetus Käsitööga seotud ülesannet sooritama asudes mõtleb, kuidas ta seda teostab ja milliseid oskusi selleks vaja on; tegevuse ajal hindab, kuidas ta liigub oma eesmärgi suunas ja vajadusel teeb oma tegevustes muudatusi; hindab lõpptulemust (kuidas mul läks) ja õppimise tulemusel toimunud arengut.</p>
--	--	--	--	---

<p>KODUNDUS</p> <p>Toidu valmistamine</p>	<p>Retsept. Mõõtühikud.</p> <p>Töövahendid köögis.</p> <p>Ohutushoid. Toiduainete eeltöötlemine, külm- ja kuumtöötlemine. Kartulite, munade ja makarontoodete keetmine. Külmad ja kuumad joogid. Toor- ja segasalatid.</p> <p>Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus. Nõude pesemine käsitsi ja masinaga, köögi korrashoid. Tööde järjekord toitu valmistades. Pudrud ja teised teraviljatoidud.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) teadvustab hügieenireeglite järgimise vajadust köögis töötades; 2) koostab koos kaaslastega tööplaani, lepib kokku tööjaotuse, täidab ülesande, hindab rühma tööd;</p> <p>3) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ning arvestab teiste arvamust;</p> <p>4) valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid ning külm- ja kuumtöötlemistehnikaid;</p> <p>5) hindab töötulemust ja igäihe rolli tulemuse saavutamisel.</p>	<p>Sisuloome</p> <p>Õpilane: 1) kasutab uute teadmiste loomiseks olemasolevat digitaalset avatud õppevara.</p> <p>https://www.terviseinfo.ee/et/blogi/5095-veterinaar-ja-toiduamet-toiduohutuse-aitab-tagada-teadlik-kaitumine</p>	
--	--	--	--	--

<p>KODUNDUS</p> <p>Kodu korrashoid</p>	<p>Rõivaste pesemine käsitsi ja masinaga. Hooldusmärgid. Triikimine. Tulud ja kulud pere eelarves, taskuraha. Arutelu raha kasutamise ja säästmise üle.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) planeerib rõivaste pesemist, kuivatamist ja triikimist hooldusmärkide järgi;</p> <p>2) käitub keskkonnahoidliku tarbijana;</p> <p>3) oskab valida erinevaid kaupu ja oma valikut põhjendada;</p> <p>4) analüüsib oma taskuraha kasutamist.</p>	<p>Info haldamine</p> <p>Õpilane: 1) viitab ja taaskasutab internetist ning muudest teabeallikatest leitud digitaalset materjali korrektselt, hoidudes plagiaadist; 2) salvestab tehtud tööd kokkulepitud formaadis, ettenähtud kohta (sh veebikeskkonda), leiab ja avab salvestatud faili uuesti, salvestab selle teise nime all, kopeerib faile ühest kohast teise ning võrdleb faili suurust vaba ruumiga andmekandjal; 3) kasutab vilunult operatsioonisüsteemi graafilist kasutajaliidest (muudab akende suurust, töötab mitmes</p>	<p>Loovus Oskab tegutseda olukordades, kus on vaja pakkuda mitmeid erinevaid lahendusi (sh uudseid), kui ka olukordades, kus vaja töötada ühe optimaalse lahenduse leidmiseks (nt kuidas säästlikult materjale kasutada).</p>
--	---	--	---	--

			aknas, muudab vaateid, sordib faile, otsib vajalikku). Microsoft Office /Excel- tabelite kasutamine	
KODUNDUS Toit ja toitumine	Toiduainerühmade üldiseloostus: teravili ja teraviljasaadused, piim ja piimasaadused, aedvili, liha ja lihasaadused, kala ja kalasaadused, munad, toidurasvad. Toiduainete säilitamine. <ul style="list-style-type: none"> • Õppekäik Imavere Piimandusmuuseumi, töötuba- jäätise valmistamine 	Õpilane: 1) teab erinevaid toiduainerühmi ning tunneb neisse kuuluvaid toiduaineid ja nende omadusi; 2) võrdleb pakendiinfo järgi erinevate toiduainete toiteväärtust; 3) hindab oma toitumisharjumuste vastavust toitumisõpetuse põhitõdedele ning teeb ettepanekuid tervislikumaks toiduvalikuks.	Sisuloome Õpilane: 1) kasutab uute teadmiste loomiseks olemasolevat digitaalset avatud õppevara; 2) täiendab teiste tehtud digitaalseid muudatusettepanekuid (nt kommentaarid, muutuste jälgimine jne) arvestades oma materjale Uut sisu luues arvestab õpilane autoriõiguse ja intellektuaalomandi kaitse	

			häid tavasid ning võimalikke litsentsitingimusi. https://www.nutridata.ee/et/	
TIKKIMINE Materjalid Rahvakunst Kavandamine	Töövahendid ja sobivad materjalid. Tarbe- ja kaunistuspisted. Rahvakultuur ja selle tähtsus. Rahvuslikud mustrid ehk kirjad ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Üherealised ja kaherealised pisted. Mustri kandmine riidele.	Õpilane: 1) kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid; 2) leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist; 3) leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale; 4) märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel.		Autonoomne motivatsioon Oskab konkreetset käsitööoskust ja käsitöö alast tegevust mõtestada ja väärtustada; mõistab (oskab põhjendada), miks käsitööoskus on talle vajalik. Valib, otsustab ja põhjendab oma valikut, millist eset ja kuidas teha (õpetaja aitab teha jõukohaseid valikuid ja omandada vajalikud töövõtted), valitavad tööd on sellised, mis pakuvad

				pingutamise korral eduelamust ja rõõmu hakkamasaamisest.
TIKKIMINE Töö kulg Rahvakunst	Tarbe- ja kaunistuspisted. Töötamine suulise juhendamise järgi. Eseme tikkimine. Eseme lõppviimistlus.	Õpilane: 1) kasutab tekstiileset kaunistades ühe- ja kaherealisi pisteid; 2) mõistab täpsuse vajalikkust õmblemisel ning järgib seda oma töös.		
KUDUMINE	Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste loomine. Parem- ja pahempidine silmus. Ääresilmused. Kudumi lõpetamine. Lihtsa koekirja lugemine. Eseme kudumine. Kudumi viimistlemine ja hooldamine	Õpilane: 1) koob põhisilmuseid ning tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingmärke.		Arenguuskumus Teab, et käsitööoskus on kõigil arendatav, oleneb harjutamisest ja sobivate võtete omandamisest. Suhtub vigade tegemisse käsitöös kui õppimise loomulikku osasse; ebaõnnestumiste puhul muudab strateegiat, otsib abi

				või suurendab pingutust või keskendumist. Teab, et pingutamise tulemusel arenevad käsitöölased oskused, ning et pingutama peavad ka parimad.
KODUNDUS / TEHNOLOOGIA	Toiduained ja toitained. Tervisliku toitumise põhitõed. Toiduainete säilitamine. Hügieeninõuded köögis töötades. Jäätmete sortimine. Retsepti kasutamine, mõõtühikud. Magustoidud.	Õpilane: 1) kasutab mõõtenõusid ja kaalu ning oskab teisendada mahu- ja massiühikuid.	Info haldamine Õpilane leiab erinevatest teabeallikatest vajalikku teavet, rakendades selleks erinevaid teabeotsingumeetodeid: märksõnaotsing, järjestamine, filtreerimine, sildipilv. http://www.menuu.ee/	
KODUNDUS /	Toiduainete eeltöötlemine, kül- ja kuumtöötlemine.	Õpilane:		

TEHNOLOOGIA	<p>Makaroniroad ja pudrud. Külmad ja kuumad joogid. Lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad võimalused. Salatite valmistamine. Puhastus- ja korrastustööd. Rõivaste ja jalanõude hooldamine.</p>	<p>1) valib töövahendid ja seadmed töö eesmärgi järgi ning kasutab neid ohutusnõudeid arvestades; 2) valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid ning külma- ja kuumtöötlemistehnikaid; 3) teab ja väärtustab tervisliku toitumise põhialuseid; 4) tunneb põhilisi toiduaineid ja nende omadusi ning valmistab lihtsamaid toite; 5) teadvustab hügieenireeglite järgimise vajadust köögis töötades; 6) teeb põhilisi korrastustöid, kasutades selleks sobivaid töövahendeid;</p>		
-------------	--	---	--	--

		7) katab lauda ning peab kinni üldtuntud lauakommetest; 8) teab jäätmete käsitlemise ja keskkonnahoiu põhilisi nõudeid.		
PROJEKT- ÕPE Lauakombed meil ja mujal/ Eseme õmblemine	Lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad loomingulised võimalused. Lauapesu, -nõud ja -kaunistused. Sobivate nõude valimine toidu serveerimiseks. Toidu valmistamine/ Õmblemine. Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Õmblusmasina niiditamine.	Õpilane: 1) teadvustab hügieenireeglite järgimise vajadust köögis töötades; 2) koostab koos kaaslastega tööplaani, lepib kokku tööjaotuse, täidab ülesande, hindab rühma töötulemust ja igaühe rolli tulemuse saavutamisel; 3) suhtub kaaslastesse heatahtlikult ning arvestab teiste arvamust; 4) seab õmblusmasina töökorda, traageldab ning		Meisterlikkusele suunatus Tahab saada oma käsitööoskustes ja käsitööalastes teadmistes paremaks, märkab nii edusamme kui ka probleeme ja puudusi oma töödes, oskab neid sõnastada ja vajalikku abi küsida, kui ei suuda ise probleemi lahendada.

	<p>Lihtõmblus. Äärestamine. Palistused. Lõike paigutamine riidele, õmblusvarud. Õmblustöö viimistlemine. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine.</p>	<p>õmbleb lihtõmblust ja palistust; 5) lõikab välja ja õmbleb valmis lihtsama eseme; 6) mõistab täpsuse vajalikkust õmblemisel ning järgib seda oma töös.</p>		
	<p>Toidu valmistamine.</p>	<p>Õpilane: 1) katab toidukorra järgi laua, valides ning paigutades sobiva lauapesu, -nõud ja -kaunistused; 2) peab kinni üldtuntud lauakommetest ning hindab laua ja toitude kujundust.</p>		

PROJEKT- ÕPE LÕPETAMI- NE	Ettekanded, esitlused, kokkuvõtted. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.	Õpilane: 1) hindab rühma töötulemust ja igäihe rolli tulemuse saavutamisel.	Suhtlemine digikeskkondades Õpilane teeb teistega kaugtöö vormis koostööd, rakendades mõne projekti üleselt meeskonnatöökätk ettenähtud digivahendeid ja veebikeskkondi.	
--	--	---	--	--

TEHNOLOOGIAÕPETUS**2 tundi nädalas**

Õppesisu	Soovitavad õpitulemused, õpilane	Digipädevused
Sissejuhatus Õppetöokoja sisekord Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted,	... teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid; väärtustab ja kasutab tervisele ohutuid tööviise;	<ul style="list-style-type: none"> • Infofilmide vaatamine

	mõistab ja arvestab kaaslaste erinevaid tööoskusi.	<ul style="list-style-type: none"> • Drives küsimustiku täitmine
<p>Materjalid ja nende töötlemine (puit)</p> <p>Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine jne) ning töövahendid (saag, märknõel).</p> <p>Mobiiltelefoni aluse valmistamine (puidule märkimine ja saagimine).</p>	valib ja kasutab eesmärgipäraselt erinevaid töötlusviise, töövahendeid ja materjale; kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi nende korduskasutuseks.	
<p>Materjalide liigid (üldteadmised puitmaterjalidest ja saematerjalidest) ja selle omadused.</p> <p>Mobiiltelefoni aluse valmistamine (õõnestamine, puurimine)</p>	tunneb põhilisi (mõningaid) puitmaterjale, nende olulisemaid omadusi;	
<p>Materjalide töötlemise viisid (puidu lihvimine ja värvimine) ning töövahendid (tööriistad ja masinad).</p>	tunneb põhilisi materjalide töötlemise viise (puidu lihvimine ja värvimine); valib ja kasutab eesmärgipäraselt erinevaid töötlusviise (traadi	

<p>Mobiiltelefoni aluse valmistamine (traadi lisamine ja lihvimine ning värvimine).</p>	<p>painutamine painutusabinõuga); annab tehtud ülesande või toote kvaliteedile oma hinnangu.</p>	
<p>Materjalide töötlemise viisid (puidu vestmine ja sälkamine) ning töövahendid (nuga, luisk). Puidust vestmistehnikas tulp.</p>	<p>valib ja kasutab eesmärgipäraselt erinevaid töötlusviise (vestmine)</p>	
<p>Tehnoloogia igapäevaelus Tehnoloogia olemus. Tehnoloogiline kirjaoskus ja selle vajalikkus. Ressursid. Materjalide liited (liimliide).</p>	<p>mõistab tehnoloogia olemust ja väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus; toob näiteid ressursside kohta; seostab tehnoloogiaõpetust teiste õppeainetega ja eluvaldkondadega; suudab valmistada jõukohaseid liiteid.</p>	
<p>Süsteemid ja protsessid, Materjalide töötlemise viisid (puidu lihvimine ja värvimine) ning töövahendid (lihvpaber, värvid).</p>	<p>toob näiteid süsteemide ja protsesside kohta;</p>	

Transpordivahendid. Mootoriga põrnika valmistamine (kuju kavandamine).	iseloomustab ja võrdleb erinevaid transpordivahendeid.	
Mootoriga põrnika valmistamine (saagimine, lihvimine, puurimine).	kirjeldab ratta kasutamist ajaloos ning nüüdisajal; valmistab töötavaid mudeleid praktilise tööna;	
Struktuurid ja konstruktsioonid. Ehitus, Mootoriga põrnika valmistamine (tõmbeneetliide, värvimine, jootmine).	kirjeldab inimtegevuse ja tehnoloogia mõju keskkonnale; esitab näiteid erinevate hoonete materjalikasutusest; valmistab töötavaid mudeleid praktilise tööna.	
Disain ja joonestamine Piltkujutis ja vaated Mootoriga põrnika valmistamine.	koostab kolmvaate lihtsast detailist; disainib lihtsaid tooteid, kasutades selleks ettenähtud materjale; valmistab mitmesuguseid lihtsaid tooteid (sh mänguasju); analüüsib ja hindab loodud toodet, sh esteetilisest ja rakenduslikust küljest.	*Joonestamine digitaalses keskkonnas

<p>Tehniline joonis. Jooned ja nende tähendused. Mõõtmed ja mõõtkava. Lihtsa mõõtmestatud tehnilise joonise koostamine ja selle esitlemine. Traatpanusega ehisplaadi valmistamine (joonise loomine).</p>	<p>selgitab joonte tähendust joonisel, oskab joonestada jõukohast tehnilist joonist ning seda esitleda; osaleb õpilasepärastel uudse tehnoloogilise protsessi loomises, mis on seotud materjalide valiku ja otstarbeka töötlusviisi leidmisega.</p>	
<p>Disain. Disaini elemendid Traatpanusega ehisplaadi valmistamine (puitplaadi saagimine ja lihvimine, traadi tükeldamine).</p>	<p>teab ja kasutab õpiülesannetes disaini elemente; tunneb põhilisi materjale, nende olulisemaid omadusi ja töötlemise viise;</p>	
<p>Probleemide lahendamine. Leiutamine Toote viimistlemine. Traatpanusega ehisplaadi valmistamine (traatosade kinnitamine plaati).</p>	<p>märkab probleeme ja pakub neile omanäolisi lahendusi; on suuteline mõtlema ja visualiseerima uusi lihtsaid õpilasleiutusi; suudab valmistada jõukohaseid liiteid.</p>	
<p>Materjalid ja nende töötlemine (metall)</p>	<p>teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid; väärtustab ja kasutab tervisele ohutuid tööviise;</p>	

<p>Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.</p> <p>Korrata valikuliselt: materjalide liigid (üldteadmised metallidest, traat ja selle liigid) ja metallide põhiomadused.</p> <p>Traadist I püsivusmängu valmistamine.</p>	<p>mõistab ja arvestab kaaslaste erinevaid tööoskusi;</p> <p>tunneb põhilisi (mõningaid) traatmaterjale, nende olulisemaid omadusi; valib ja kasutab eesmärgipäraselt erinevaid töövahendeid ja materjale.</p>	
<p>Traadi märkimine, tükeldamine, otste viilimine, painutamine, aasastamine jne) ning töövahendid (märknõel, viil, lapiktangid, ümartangid, lõiketangid). Traadi ühendamise liiteks. Traadist I,II püsivusmängu valmistamine.</p>	<p>valib ja kasutab eesmärgipäraselt erinevaid töötlusviise, töövahendeid ja materjale; teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid;</p> <p>väärtustab ja kasutab tervisele ohutuid tööviise; kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi nende korduskasutuseks. Tunneb põhilisi materjalide töötlemise viise (puidu lihvimine ja värvimine); valib ja kasutab eesmärgipäraselt erinevaid</p>	

	töötlusviise (traadi painutamine painutusabinõuga); annab tehtud ülesande või toote kvaliteedile oma hinnangu.	
Materjalide liited (poltiide, kruviliide, liimliide) ning töövahendid (mutrivõtmed, kuumaliimpüstol). Elektrisõiduki valmistamine. Elektrotehnilised materjalid ning töövahendid (jootekolb). Elektroonikakomponendid, Elektrisõiduki valmistamine.	Suudab valmistada jõukohaseid erinevatest materjalidest liiteid; järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid.	
Materjalid ja nende töötlemine (plastmaterjalid)	tunneb mõningaid plastmaterjale, nende olulisemaid omadusi; valib ja kasutab eesmärgipäraselt erinevaid töövahendeid ja materjale;	

<p>Materjalide töötlemise viisid (plekk- ja plastdetailidesse rataste teljeavade puurimine) ning töövahendid (puur, akutrell, spiraalpuur). Elektrisõiduki valmistamine.</p>	<p>teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid.</p>	
<p>Tehnoloogiaõpetus (vahetusrühm) Tehnoloogia, inivid, ühiskond Materjalide liigid (looduslik puitmaterjal, traat) ja nende omadused. Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine, puurimine jne) ja töövahendid (tööriistad ja masinad). Toote disainimine ja valmistamine erinevatest materjalidest. Levinumad käsi- ja elektrilised tööriistad. Materjalide ühendamise. Viimistluse valik sõltuvalt materjalist ja toote kasutuskeskkonnast. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemise ajal, ohutud töövõtted.</p>	<p>mõistab tehnoloogia olemust ja väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus; tunneb mõningaid materjale, nende olulisemaid omadusi ja töötlemise viise; disainib ja valmistab lihtsaid tooteid, kasutades selleks sobivaid töövahendeid. Tunneb mõningaid põhilisi materjale, nende omadusi ning töötlemise viise; teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid; väärtustab ja järgib tööprotsessis väljakujuenenud käitumismaneere.</p>	

<p>Kuuma nõu aluse valmistamine.</p> <p>Tromboonvile või bambusvile valmistamine.</p>		
<p>Projektitööd</p> <p>Projektitööd nii käsitööst ja kodundusest kui ka tehnoloogiaõpetusest. Õpilane valib kahe samaaegse teema vahel.</p> <p><u>Põlled projekt</u> (kuju ja kujustamine, tööülesannete jagamine, mõne õmbluse õmblemine ja pakutrüki katsetamine). Esitlus. <u>CD riiuli valmistamine</u> (ideedekavandite loomine, toorikute töötlemine: saagimine; lihvimine, ühendamine. Riiuli viimistlemine ja peitslakiga katmine, esitlus.</p>	<p>teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena; osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides. Leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannete ning probleemide lahendeid; valmistab üksi või koostöös teistega ülesande või projekti lahenduse. Suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi; kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust. Väärtustab töö tegemist, sh selle uurimist ja omandatud tagasisidet.</p>	

KEHALINE KASVATUS**3 tundi nädalas**

Õppesisu	Õpitulemused	Infotehnoloogia/ettevõtlus
<p>Teadmised spordist ja liikumisviisidest</p> <p>1. Kehalise aktiivsuse tähtsus tervisele; kehaline aktiivsus kui tervisliku eluviisi oluline osa.</p> <p>2. Õpitud spordialade/liikumisviiside oskussõnavara. Õpitavate spordialade põhilised võistlusmäärused. Ausa mängu põhimõtted spordis.</p> <p>3. Käitumine spordivõistlusel.</p> <p>4. Ohutus- ja hügieenireeglite järgimise vajalikkus sportides. Ohutu, ümbrust säästev liikumine harjutuspaikades ja looduses. Ohtude vältimine; teadmised käitumisest ohuolukordades. Lihtsad esmaabivõtted.</p>	<p>1) selgitab kehalise aktiivsuse ja hea rühi tähtsust tervisele, kirjeldab kehalise aktiivsuse rolli tervislikus eluviisis ning oma kehalist aktiivsust/liikumisharrastust;</p> <p>2) tunneb õpitud spordialade oskussõnu, kasutab neid sündmuste kirjeldamisel; järgib ausa mängu põhimõtteid.</p> <p>3) oskab käituda spordivõistlustel</p> <p>4) mõistab ohutus- ja hügieeninõuete täitmise vajalikkust ning järgib neid kehalise kasvatus tundides ja tunnivälises tegevuses; teab, kuidas vältida ohuolukordi liikudes, sportides ja liigeldes ning mida teha õnnetusjuhtumite ja lihtsamate sporditraumade korral;</p>	<p>Infotehnoloogia - erinevate liikumisäppide kasutamine nutitefonis pulsi, kaloreid ja vahemaa mõõtmiseks, google mapi kasutamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nutiorienteerumine Loquize äpiga <p>http://mobo.osport.ee/</p> <p>Info otsimine meediakanalitest sportlaste, spordialade ja võistluste kohta.</p> <p>Ettevõtlus - võistlustel osalemine, kohtunike algõpetus, võistluste läbiviimine, Liikuma</p>

<p>5. Teadmised</p> <p>spordialadest/liikumisviisidest, suurvõistlused ja/või üritused Eestis ning maailmas, tuntumad Eesti ja maailma sportlased jms.</p>	<p>5) valdab teadmisi õpitud spordialadest/liikumisviisidest, nimetab Eestis ja maailmas toimuvaid suurvõistlusi, tuntud sportlasi ja võistkondi.</p>	<p>Kutsuva Kooli mängujuhtide koolitus ja liikumisvahetundide läbiviimine.</p>
<p><u>Võimlemine</u></p> <p>Rivi- ja korraharjutused: ümberrivistumised viirus ja kolonnis. Rühiharjutused: kehatüve lihaseid treenivad ja sirutusoskust kujundavad harjutused. Põhivõimlemine: harjutuste kombinatsioonid saatelugemise saatel. Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused: hüplemine hüpitsa tiirutamisega ette paigal ja liikumisel. Akrobaatika: trel ette ja taha, kaarsild (T), juurdeviivad harjutused kätelseisuks, ratas kõrvale. Tasakaaluharjutused: harjutuste kombinatsioonid võimlemispingil.</p>	<p>6) õpib liikumisepeoks liikumiskava ja esineb sellega.</p> <p>8) hüpleb hüpitsat ette tiirutades paigal ja liikudes;</p> <p>9) sooritab harjutuskombinatsiooni akrobaatikas</p>	

Toenghüpe: hoojooksult hüpe hoolauale, harkhüpe maandumisasendi fikseerimisega.		
<p><u>Kergejõustik</u></p> <p>Jooks. Erinevad jooksuharjutused: põlve- ja sääretõstejooks. Pendelteatejooks. Kiirjooks stardikäsklustega. Kestvusjooks.</p> <p>Maastikujooks. Hüpped. Mitmesugused hüppe- ja hüplemisharjutused. Kaugushüpe paku tabamiseta. Kõrgushüpe üleastumistehnikaga. Visked.</p> <p>Viskeharjutused: täpsusvisked märklaua pihta. Pallivise paigalt ja hooga.</p>	<p>10) sooritab madallähte stardikäsklustega ja õige teatevahetuse ringteatejooksus;</p> <p>11) sooritab kaugushüppe paku tabamisega ja üleastumistehnikas kõrgushüppe;</p> <p>12) sooritab hoojooksult palliviske;</p> <p>13) jookseb kiirjooksu stardikäsklustega;</p>	
<p><u>Liikumis- ja sportmängud</u></p> <p>Palli hoie, palli põrgatamine ja söötmine liikumisel. Korv-, jalg- ja võrkpall - mäng lihtsustatud reeglitega. Kombineeritud teatevõistlused. Rahvastepall. Pallilahing. Pesapalli algõpetus.</p>	<p>14) sooritab sportmänge ettevalmistavaid liikumismänge ja teatevõistlusi palliga; mängib reeglite järgi rahvastepalli ning aktsepteerib kohtuniku otsuseid. Sooritab põrgatused takistuste vahelt ja sammudelt viske korvile korvpallis; sooritab ülalt- ja</p>	

<p>Korvpall. Palli hoie söötmisel, püüdmisel ja pealeviskel. Palli põrgatamine, söötmine ja vise korvile. Võrkpall. Ettevalmistavad harjutused võrkpalliga. Jalgpall. Söödu peatamine jalapöia siseküljega ja löögitehnika õppimine.</p>	<p>altsöödud võrkpallis; sooritab palli söötmise ja peatamise jalapöia siseküljega jalgpallis;</p>	
<p><u>Talialad</u></p> <p>Suusatamine. Pöörded paigal. Õpitud tõusu-, laskumis- ja sõiduviiside kordamine. Vahelduvtõukeline kahesammuline astesamm-tõusuviis. Põikilaskumine. Laskumine põhi- ja puhkeasendis. Astepööre laskumisel. Ebatasasuste ületamine. Sahkpidurdus. Mängud suuskadel.</p> <p><u>Lõimumine teiste õppeainetega</u></p> <p>- teatevõistlustes loogilise mõtlemise ülesanded(trips- traps -trull),esemete viimine erinevate numbrite juurde - matemaatika,</p>	<p>Suusatamine</p> <p>15) suusatab paaristõukelise ühesammulise sõiduviisiga, vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduviisiga ja paaristõukelise kahesammulise uisusamm-sõiduviisiga;</p> <p>16) sooritab laskumise põhi- ja puhkeasendis; 17) sooritab uisusamm- ja poolsahkpöörde;</p> <p>18) läbib järjest suusatades 3 km</p> <p>.</p>	

<p>loodusõpetus- orienteerumistundides(kaart, tingmärgid) ja eesti kaardiga teatevõistlused ,laulu-ja ringmängud, muusika kasutamine erinevate tähelepanu-ja liikumismängude osana - muusika. Teatevõistlustes tähtedest sõnade ladumine – eesti keel</p> <ul style="list-style-type: none">• Osalemine Paide-Türi rahvajooksul ja päkapikujooksul		
---	--	--